Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 7 декабрь Шанба.
№ 89 (14387)

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Президент Ислом Каримов Фармонига кўра Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллик байрами арафасида республика иқтисодиёти ривожига қўшган ҳиссаси, мамлакатда тинчлик ва осойишталикни, миллатлараро тотувликни таъминлаш, ёш авлодни истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш йўлидаги улкан хизматлари учун юртдошларимиздан катта бир гуруҳи ватаннинг юксак орден ва медаллари ҳамда фахрий унвонлари билан тақдирланган эди. Шунингдек, Амир Темур ва темурийлар даврида бунёд этилган тарихий ёдгорликларни таъмирлаш борасидаги ишлари учун бир гуруҳ усталар Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлди.

6 декабрь куни республика Вазирлар Маҳкамасида ана шу мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Тантанали маросимда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Гузал ва обод ватанимизнинг асосий қонуни— Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганига тўрт йил тўлиши арафасида, биз мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш, саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият соҳаларида меҳнат қилиб, катта ютуқларни қўлга киритган бир гуруҳ ватандошларимизга давлатимизнинг юксак мукофототларини топшириш маросимига йиғилдик, деди давлатимиз раҳбари.

Ҳалол меҳнатнинг қадрига етиш, элу юрт бахт-саодати, унинг тараққиёти йўлида фидокорона меҳнат қилган ўғил-қизларининг хизматларини муносиб тақдирлаш— халқимизга хос азалий фазилатдир.

Биз бугун адолатли, инсонпарвар жамият қураётган эканмиз, аввало, одамларимизнинг қилаётган ишларига, меҳнатига ҳурмат билан қараш, қадрлаш, уларнинг қадр-қимматини жойига қўйиш сиёсатимизнинг пойдевори бўлиши шарт.

Чунки, одам бу дунёда ўзининг кераклигини англаб яшаса, қилган эзгу ишларининг бежиз кетмаслигига ишонч ҳосил этса, ўзига муносиб иззат-икром кўрса, бундай муносабат меҳнатчиларнинг эл-юрт, жамият олдида фарзандлик бурчини бажаришида ўз самарасини бериши муқаррардир.

Аслида ҳар қандай мукофот ва рағбат замирида, инсоннинг ақл-заковати ва меҳнатига, ўз илму ҳунарига меҳр билан қарашига ва маҳорат кўрсатишига чуқур эҳтиром мужассамдир. Биз бугун фидокорона меҳнатлари, кашфиёт ва ихтиролари, санъат асарлари билан, халқимизнинг моддий ва маънавий юксалишига хизмат қилаётган ва шу боис, бугунги олий мукофотларга сазовор бўлган ватандошларимиз билан чин дилдан фахрланамиз.

Ватанимиз орден ва медаллари мазмун-моҳияти билан ҳам, ташқи кўринишиюжозибаси билан ҳам ҳавас қилгулик. Уларнинг номида ва шаклида биз танлаб олган йўл, буюк мақсадларимиз, ҳоҳиш-иродамиз, ватан ва миллатга муносабатимиз ифода этилгандир. Бунинг буюк маъноси бор. Зеро, улар ҳалол ва баракали меҳнат қилган, элим деб, юртим деб ёниб яшаётган ҳар бир инсон учун олий ном, олий даража, олий қадриятдир!

Биз Ўзбекистоннинг келажаги шонли ўтмиши каби буюк бўлади, халқимиз фаровон турмуш ва осойишта ҳаётга албатта эришади ва шулар орқали жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллайди деб ишонч билдирар эканмиз, биринчи галда сиз каби фидойи, заҳматкаш, салоҳиятли илму ҳунар эгаларига таянамиз.

Сизларнинг ўз соҳангизда эришган ютуқларингиз, ҳаётий тажрибаларингиз, инсоний фазилатларингиз, тафаккур кўламингиз барча учун, аввало, ўсиб келаётган ва камол топаётган ёш авлодимиз учун ҳамиша ибрат ва намуна бўлиб хизмат қилади, — дея таъкидлади Президент. Бу ибратнинг маъноси битта: у ҳам бўлса, она юртимиз, Ўзбекистонга садоқатли фарзанд бўлиб хизмат қилиш, уни ёмон кўзлардан, ёвуз кучлардан асраш, керак бўлса, бу йўлда ҳатто жон фидо этишга ҳам қодир бўлиш!

Ўзбекистон ўз тараққиётининг машаққатли, мураккаб, зиддиятларга тўла, аммо ғоят шарафли йўлидан юксак мақсад сари, оғишмай бормоқда. Бу йўлнинг барча пасту баландликлари, қувонч ва изтироблари, ютуқ ва камчиликлари, бутун халқимиз қатори сизларга ҳам яхши аён. Босиб ўтаётган йўлимиз қанчалар оғир ва қийин бўлмасин, истиқлол йиллари бизнинг мустақил яшаш ва мустақил тафаккур юритишга қодир миллат эканимизни жумлаи жаҳонга ёрқин намоён қилмоқда.

Биз жаҳон ҳамжамиятига кириб борадиган ўз йўлимизни топиб олдик ва бу йўлда дастлабки, шу билан бирга, салмоқли қадамлар қўймоқдамиз. Бу ҳаракатлар, иншоллоҳ, ўзининг ижобий самарасини беришига халқимиз ишонди. Бу ишончни юртимизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашда, моддий ва маънавий ҳаётимизда ижобий мақсадлар сари босқичма-босқич қадам қўйиб, сезиларли натижаларга эришишда ифода қилмоқда.

Утган йиллар мобайнида халқимиз, жамиятимиз қўлга киритган энг катта ютуқ шундан бири айнан мана шу деб айтсак, уйлаймизки, хато қилмаймиз.

Ўзбекистонимизнинг эртанги куни маънавий-маданий баркамол, руҳан тетик, мустақил фикрлаш ва ишлаш қобилиятига эга бўлган, замонасининг илмий-техника тараққиёти талабларига мос, касб-кор маҳоратини ўзида мужассам этган, ғурури баланд, иймони бутун, иродаси бақувват, чинакам ватанпарвар, инсофли ва ориятли инсонлар қўлида деб айтсак, асло муболаға бўлмас.

«Мардлик ва мурувватни Оллоҳ ҳам, халқ ҳам улуғлайди», дейди соҳибқирон бобомиз Амир Темур. Сизлардаги ана шундай гўзал фазилатлар ҳаммамизни мамнун ва мафтун этади. Ўзбекистон сиз ва сизлар каби азамат, танти одамларнинг меҳнати билан буюк келажагини қуради, деди Ислом Каримов. Сизларни улуғ ва қутлуғ ватанимизнинг олий мукофотлари билан яна бир бор чин қалбимдан табриклайман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларни ва барча ватандошларимизни халқимизнинг улкан байрами — Конституция куни билан самимий табриклайман. Барчангизга омонлик-руҳонлик, оилаларингизга бахт-саодат тилайман.

Президент Ислом Каримов йиғилганларнинг олқишлари остида Андижон вилояти Шаҳрихон туманидаги «Олтин водий» жамоа хўжалиги дончилик бригадаси бошлиғи Содиқжон Абдурасулов, Самарқанд махсус илмий-таъмирлаш ишлаб чиқариш устахонаси таъмирловчиси Мирумар Асадов, Наманган вилояти туғуруқхонаси бўлим мудири Айшахон Қўчқорова, Ўзбекистон Республикаси «Қизилқумнодирметаллолтин» давлат концерни раиси Николай Кучерский ва Сурхондарё вилояти Денов тумани Собир Раҳимов номидаги жамоа хўжалиги раиси Иброҳим Файзуллаевга ватанимизнинг олий мукофоти — «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони гувоҳномаси ва «Олтин юлдуз» нишонларини топширди.

Саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият, маориф, спорт ва санъат соҳалари намояндалари, ҳарбийлар давлатимиз раҳбари қўлидан юксак мукофотларни олиш шарафига муяссар бўлдилар.

Маросимда республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов Президент Ислом Каримовни «Мустақиллик» ордени билан мукофотлаш тўғрисдаги Олий Мажлис қарорини ўқиб эшиттирди ва юртбошимизга юксак орденни топширди. Президентимизнинг миллий давлатчиликни тиклаш, ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш борасидаги тарихий хизматлари ана шу олий мукофот билан тақдирланди.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққан «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони нишондорлари — Н. Кучерский, И. Файзуллаев, «Буюк хизматлари учун» ордени соҳиби, атоқли шоир Эркин Воҳидов, «Меҳнат шуҳрати» ордени билан тақдирланган машҳур боксчи А. Григорян ва бошқалар ҳурмат ва эътибор учун миннатдорлик билдириб, ватанимиз равнақи йўлида яна самарали меҳнат қилажакларини изҳор этдилар.

Барчамизнинг ниятимиз — меҳнатсевар ва бағри кенг халқимизга муносиб ҳаёт шароити яратиш йўлида меҳнат қилишдир, деди Ислом Каримов маросим ниҳоясида. Улуғ неъмат — мустақиллигимизнинг илк самараларинигина кўряпмиз. Келажагимиз пойдеворини бунёд этмоқдамиз. Асосий ютуқлар ҳали олдинда. Энг муҳими, одамлар, уларнинг дунёқараши ўзгармоқда. Шундай экан, ёруғ кунларга албатта етамиз. Сиздек фидойи фарзандлари бор экан, Ўзбекистон келажакда албатта буюк давлат бўлади!

Маросимда республика Бош вазири Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосарлари И. Жўрабеков, К. Обидов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Ў. Раҳматов, Олий Мажлис Раиси ўринбосарлари Б. Бугров, Б. Шодиева, Бош вазир ўринбосарлари, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

1997 ЙИЛ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ БЎЛСИН

6 декабрь куни пойтахтимиздаги «Туркистон» саройида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг тўрт йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Шу муносабата билан бу ерга Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакиллари, пойтахт меҳмонлари, хорижий давлатларнинг малакатимиздаги элчихоналари ҳамда Тошкентда фаолият кўрсатаётган халқаро ташкилотларнинг вакиллари келди.

Тантанали йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов очди.

Ўзбекистон давлат мадҳияси янграйди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди раиси Б. Эшонов мустақил Ўзбекистон Конституциясининг тарихий аҳамияти тўғрисида маъруза қилди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов тантанали йиғилиш қатнашчилари ҳузурида сўзга чиқди.

Юртбошимиз бугунги байрам, асосий қонунимиз қабул қилинган кунда эришган ютуқларимиз билан бирга йўл қўйилган камчиликларни ҳам очиқ тан олиш лозимлигини таъкидлади.

Утган давр ичида биз дунёга чиқдик, деди жумладан Ислом Каримов. Биз жаҳонни, дунё эса бизни англай бошлади. Кўплаб хорижликлар бугун янги турмушни қуришда биз билан ҳамнафас бўлмоқда. Европага ва дунёнинг бошқа ривожланган давлатларига ташрифлар чоғида улардан кўп нарсаларни ўрганмоқдамиз, уларга ҳавас қилмоқдамиз.

Бизда аввало улардаги эркин ҳаёт ҳавас уйғотади. Шу ўринда инсоннинг умри бетакрорлигини, унга берилган ҳаёт аллоҳнинг буюк инъоми эканини таъкидлаш жоиз. Аслида инсон бахт учун, дунё неъматларидан баҳраманд бўлиш учун туғилгандир.

Ривожланган давлатлардаги биз учун ибратли яна бир нарса давлат ва жамиятнинг инсонга ҳуқуқий кафолатлар беришидир. Конституцияда мустаҳкамланган бу кафолатлар барча учун баробардир. Бу қоидаларнинг амалга ошиши учун жамиятнинг ҳар бир аъзоси ўз ҳиссасини қўшади. Уларда гоҳо юз беражак англашилмовчиликлар ҳам аслини олганда тўкчиликдандир.

Ҳар бир инсон умид билан яшайди. Орзу-ҳавасмга эришсам, болаларимнинг роҳатини кўрсам, уларнинг камолига гувоҳ бўлсам дейди. Бу айниқса, бизнинг болажон халқимизда ёрқин намоён бўлади. Не-не ота-боболаримиз озод кунлар учун ўзларининг жонини қурбон қилганларини шундай қутлуғ кунда эслаш ўринлидир. Уларга таскин берган ягона нарса ҳам мен кўрмаган бахтли кунларни болаларим кўрсин, деган қутлуғ ният эди.

Биз беозор ва мўмин халқмиз. Яшаган ҳар бир кунимиз учун аллоҳга шукрлар қилишга, келажакка ёруғ умидлар билан боқишга одатланганмиз. Бу яхши. Аммо мен бугун сизнинг эътиборингизни келажак бугундан бошланиши лозимлигига қаратмоқчиман. Биз бугун ҳам яхши яшашимиз керак. Болаларимиз эса биздан ҳам фаровонроқ ҳаёт кечиришлари шарт. Президент Ислом Каримов ана шу фикр барчанинг шууридан жой олиши лозимлигини қайд этди.

Хўш, фаровон турмуш шароитлари яратиш учун бизда имкон борми? Фаровон яшаётган халқлардан бизнинг қаеримиз кам? Юртбошимиз ана шу саволларга жавобан қатъий қилиб «ҳа, имкон бор», деди.

Биз жаҳон маънавияти хазинасини бойитган улуғ алломалар меросхўримиз, деди юртбошимиз. Улкан маданий, маънавий меросга эгамиз. Дунёда бу қадар бой меросга эга бошқа халқ ҳам борми? Қонимизда ана шундай буюклар қони оқар экан, биз фаровон ва гўзал турмуш яратиш учун бекиёс имконимиз бор, десак бўлади. Иккинчидан, эътиқодли ва меҳнаткаш халқимиз бор. У хорижликдан бир неча баробар кам иш ҳақи олса-да, шундай меҳнат қилаяптики, тасанно демай иложинг йўқ. У бугун янги билимларни эгаллаб, ўз қобилиятини оширмоқда. Ёрқин келажак яратиш учун тинимсиз ҳаракат қилмоқда. Бундай интилувчан, иродали меҳнаткаш халқ билан ҳар қандай олий мақсадларни амалга ошириш мумкин. Фақат ташкилотчилик керак, холос. Яхши яшашни истар эканмиз, биз тезроқ эскилик сарқитларидан, иллатларидан қутилишимиз лозим. Конституциямизнинг асосий моҳияти ҳам инсонга муносиб ҳаёт шароитлари яратиш, уни бахтли қилишдан иборат.

Конституциянинг асосий моҳияти яна шундаки, у жамият ва унинг аъзолари олдига мақсад қўяди. Ана шу эзгу мақсадга эришишнинг йўлларини ўзида мужассам этади. Шу ўринда давлат, оила ва жамият манфаатлари, соддароқ қилиб айтсак, давлат ва инсон манфаатлари уйғунлашиб кетмас экан, ривожланиш сари олға силжиш бўлмайди.

Президентимиз Конституциянинг ҳуқуқий ҳужжат сифатидаги қимматини қуйидагича баён этди: у жамият аъзоларининг тенглигини қайд этади, унга кафолатлар беради. Дарҳақиқат, раҳбарми, оддий ишчими, у амалда тенгдир, шу халқнинг вакилидир. Бизда айрим раҳбарлар мансаб курсисига эришгани ҳамоно халқдан ўзини ажратишга уринади. Аслида мансаб халқдан ўзини устун сезиш учун эмас, унга сидқидилдан хизмат қилиш учун берилади. Халқ орасидан ажралиб туришнинг биргина кўринишини оқлаш мумкин. У ҳам бўлса, фидойилик, бошқалардан кўра кўпроқ меҳнат қилиш, қаҳрамонликдир.

Президент улкан ер ости ва ер усти бойликларимизни фаровон турмушга эришишимизнинг омилларидан бири сифатида қайд этди.

Республикамизнинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари инсон ҳуқуқлари ҳимоясига катта аҳамият беришлари керак, деди Ислом Каримов. Гоҳо қабул қилган қонун ва фармонларимизда кўзда тутилган мақсадлар амалга ошмаяпти. Уларни тўла амалга татбиқ этиш чораларини кўришимиз зарур. Қонунларга ҳар биримиз риоя қилганимиздагина муайян ҳуқуқий ҳужжат обрўга эга бўлади. У барчамизнинг манфаатимиз йўлида хизмат қилади.

Президент ҳар биримизда миллий ғурур, миллий онг, тафаккур ривожланган ва барқарор бўлишини тараққиётга эришишнинг яна бир муҳим омили сифатида таъкидлади. Агар инсон ўз юртидан ғурурланмаса, юртини ёмон кўзлардан, ёмон ниятлардан асраш учун ўзини аяса, унда бундай жамиятнинг келажаги йўқ. Шу ўринда биз 660 йиллигини нишонлаётган буюк бобокалонимиз Амир Темурнинг қуйидаги сўзларини яна бир карра эслайлик. Соҳибқирон бир ғишт олган бўлсам, ўрнига ўн ғишт қўйдирдим, бир дарахт кессам, ўрнига ўн дарахт эктирдим, деб ёзган эди. Биз юртимизни фаровон қилиш, келажак авлодларга озод ва обод ватан қолдириш ниятида эканмиз, ҳар биримиз буюк бобокалонимизнинг ана шу сўзлари мағзини чақиб олишимиз лозим.

Ислом Каримов ўз сўзида миллий қадриятларимизга алоҳида тўхталди. Бизда азалдан ота-онага ҳурмат, эҳтиром кўрсатиш қарор топган. Ҳар бир фарзанд ўз ота-онаси билан фахрланиши лозим. Ота-она ҳам фарзандлар ифтихор қилишига лойиқ кишилар бўлиши тақозо этилади. Чуқур ўйлаб қаралса, шарқ фалсафасининг мазмуни ҳам шундан иборат. Биз қадриятларимизга риоя қилишга катта аҳамият бермоқдамиз. Демократияни қарор топдиришда миллий ўзига хослик ҳисобга олиниши ҳақида сўзласам, айрим мухолифлар бу фикрни тўғри англамаяптилар. Аммо мен ўз фикримда собитман, уни ҳимоя қилишга ҳам тайёрман. Албатта, демократиянинг умумий талаблари барча учун қоида бўлиши керак. Бироқ, биз мусулмон халқмиз. Шарм-ҳаё, ор-номус ҳар биримизда мустаҳкам. Ғарбда агар шу қадриятлар ҳақида сўзласанг, сени тушунмасликлари ҳам мумкин.

Ғарбча индивидуализм Шарқ кишисига ёт. Жамоа тартибида яшаш бизга мос. Маҳаллаларга алоҳида эътибор қаратилаётганининг боиси ҳам шунда. Чунки, маҳаллада кимнинг қандайлиги, ўз кунини ҳалол ёки қинғир йўллар билан кўраётгани кундай аёндир.

1996 йилда биз ютуқлар билан бирга қатор камчиликларга ҳам йўл қўйдик. Хусусан, қишлоқ хўжалигида кўзланган натижаларга эришолмадик. Айни кунда бунинг таъсирини сезаяпмиз. Шунга қарамай, муваффақиятларимиз ҳам салмоқли. Ёдингизда бўлса, мен 1996 йил юксалиш йили бўлади, деган эдим. Биз бу ниятимизга эришдик. Бироқ, айримлар яхши яшаётган бўлса, бошқалар анча кам даромадлилигини кузатаяпмиз. Бунга ким айбдорлигини чуқур таҳлил қилишимиз лозим. Оилада тўкинлик бўлмаса, ё давлат, ё корхона, ёхуд ишловчининг ўзи айбдордир. Бу вазиятни маҳаллаларга таяниб, обдан таҳлил қилиш мумкин.

Жоиз бўлса, яна бир нарсани қайд этишни ўзимга фарз деб биламан. Хоҳ катта, хоҳ кичик корхона ёки ташкилот раҳбари ўз ходимининг ташвишларидан хабардор бўлмас ва уларни севмас экан, у раҳбар бўлишга нолойиқдир. Бу ўринда эришилган ютуқлар оддий кишилар турмушида сезилмаса, улар манфаатдорлигида акс этмаса, бундай юксалишнинг ҳеч кимга кераги йўқ. Юртбошимиз шу боис бир шиорни ўртага ташлади. 1997 йилни инсон манфаатлари йили, деб эълон қилсак, деди Ислом Каримов. Ҳар биримиз мана шу эзгу мақсад рўёбга чиқиши учун муносиб ҳиссамизни қўшсак. Шахсан менга келсак, агар халқим турмуш даражасининг ўсиши фақат менгагина боғлиқ бўлса, ҳатто жонимни ҳам беришга тайёрман.

Ҳар бир инсонда яхши фазилатлар ҳам, ёмон одатлар ҳам мавжуд. Гап ундаги қайси туйғуларни уйғотишда. 90-йилларда биз мухолифларимиздан фарқли равишда эҳтиросларга берилмай иш олиб бордик. Натижада шу қутлуғ кунларга етиб келдик. Бугун кўп соҳаларда МДҲдаги бошқа давлатлардан илгарилаб кетдик. Бунда Асосий қонунимиз бизга дастуриламал бўлди. Сўзимнинг охирида сизларни кишилардаги яхши фазилатларни уйғотиб, уларни эзгу мақсадларга сафарбар этишга, жипслашган ҳолда меҳнат қилиб, ниятларимизга эришишга даъват этаман. Сизларни Конституция куни билан чин қалбдан яна бир карра табриклайман.

Йиғилишда Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, республика Бош вазири Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосарлари И. Жўрабеков, Қ. Обидов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис раисининг ўринбосарлари, Бош вазир ўринбосарлари, бошқа расмий кишилар қатнашди.

Тантанали йиғилиш ниҳоясида Ўзбекистон санъат усталари ижросида катта концерт намойиш этилди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни олдидан

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг тўрт йиллиги муносабати билан мамлакатимиз ёшларининг «Камолот» жамғармаси ўзига хос танлов ўтказаётир. Танловки, шарти битта, совғаси бир нечта! Кимда-ким қуйида берилаётган саволларга тўғри ва лўнда жавобларини шу йилнинг 20 декабригача таҳририятимизга йўлласа, «Камолот»нинг антиқа совғаси соҳиби бўлади.

Соврин соҳиби бўлишга шошилинг, азизлар!

1. Конституция сўзининг луғавий маъносини биласизми?

2. Ўзбекистон тарихида нечта Конституция амалда бўлган?

3. Ўзбекистон Конституциясида нечта модда бор?

4. Демократия ва шахс ҳуқуқи деганда нимани тушунасиз?

5. Ўзбекистон Президенти И. Каримов Конституцияни қандай таърифлаган эди?

6. Биринчи Конституция илк бор қайси мамлакатда ва қайси даврда қабул қилинган?

7. Дунё экспертларининг Ўзбекистон Конституцияси ҳақидаги фикри.

8. Дунёда энг кам ўзгартириш киритилган Конституция қайси давлатга тегишли?

9. Маънавий ва моддий тутқунликнинг бир-биридан фарқи.

10. Дунёда Конституцияси йўқ давлатлар борми, бўлса у қайси давлатлар?

11. Амир Темур даврида Конституциявий ҳуқуқ бўлганми, бўлган бўлса у қайси номда аталган?

12. Конституцияга биноан кимлар халқ номидан гапириши мумкин?

13. Конституцияга асосан «сиёсий партия» нима дегани? Касаба уюшмалари-чи?

14. Жамоат бирлашмаси деб нимага айтилади?

15. Конституция ва қонуннинг устунлиги нима дегани?

16. Конституцияда шахс ҳуқуқи ва эркинликлари қандай кафолатланган? Сиёсий ҳуқуқлар-чи?

17. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари қандай иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқларга эга?

18. Жамиятнинг иқтисодий негизлари деганда нимани тушунасиз?

19. Қонунчиликка биноан фарзандларнинг бурчлари нимада?

20. Олий Мажлис ваколатлари нималардан иборат?

21. Ўзбекистонда кимлар сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга?

22. Давлат ҳокимиятининг манбаи нима?

23. Давлат ҳокимияти тизими қандай ҳокимиятларга бўлинади?

ЖАВОБЛАРНИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛГА ЙЎЛЛАНГ: 700083.
ТОШКЕНТ ШАҲРИ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ 32.
«ТУРКИСТОН» ГАЗЕТАСИ ТАҲРИРИЯТИ.
ТЕЛЕФОН: 36-56-58, 33-79-69.

«Камолот» — ёшлар таянчи

КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕСГА КЕНГ ЙЎЛ

Шаҳрисабзда «Кичик ва ўрта тадбиркорлик негизида инновацион-технологик ривожлантиришнинг муаммолари ҳамда истиқболлари» мавзуига бағишланган 1-Республика илмий-амалий семинари бўлиб ўтди.

Семинар Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси томонидан «Ўзбекистон» илмий-саноат, ташқи иқтисодий ва амалий ҳамкорлик уюшмаси, Шаҳрисабз тумани ҳокимлиги ва Шарҳисабз «Бизнес-инкубатор» муассаси билан биргаликда уюштирилди.

Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳ. Абдураимов семинарни очар экан, мустақил мамлакатнинг навқирон авлоди иқтисодий ислоҳотларда, шу жумладан, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришда фаол қатнашаётганлагини, ишбилармонлик тамойилларини чуқур ўрганаётганлигини таъкидлади. Айни пайтда бу борадаги ишларни янада теранлаштириш талаб этилади. Утказилаётган семинар шу мақсадга хизмат қилади.

Бошқарув раиси жойларда ёшларни ишбилармонлик ва тадбиркорликка жалб қилиш борасидаги фаолиятни тубдан яхшилаш, ёш мулкдорларнинг замонавий технологияларни ўзлаштиришларини таъминлаш зарурлигини қайд этди. Бунда ишбилармонлик ҳамда тадбиркорликка оид жаҳон тажрибаларидан унумли фойдаланиш лозим.

Семинар қатнашчилари «Камолот» жамғармаси тизимий тадқиқотлар ва инновацион —технологик ривожланиш дастури директори, профессор А. Қодиров, Республика «Бизнес-инкубатор» муассасаси бош директорининг ўринбосари А. Карапетов, «Мадад» суғурта агентлиги лойиҳалар экспертизаси ва мониторинги маркази бошлиғи М. Мирсодиқов ва бошқаларнинг анжуман мавзуига доир маърузаларини тингладилар. Айниқса, халқаро эксперт, «Бизнес-инкубатор» лойиҳаси менежери, жаноб Лучано Лугининг маърузаси йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Маърузаларда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришнинг замонавий тамойиллари, ҳуқуқий-ташкилий жиҳатлари, янги технология ҳамда агротехнологияларни қўллаш омиллари айниқса плёнка остига чигит экишни Андижонча усулини қўллаш, «Бизнес-инкубатор» муассасалари шаҳобчалари ва инновация марказларини кўпайтириш, қишлоқ ёшларини ишбилармонликка тортиш, пахта, ғаллани етиштириш ва қайта ишлашда технологик бурилишга эришиш, кичик корхоналар, ширкатлар, фирмалар фаолиятини юқори савияда ташкил этиш, ҳозирги тадбиркорликнинг молиявий-солиқ масалалари кўтарилди.

Семинар қатнашчилари Шаҳрисабз туманида кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, қишлоқ ижтимоий-иқтисодий тизимини такомиллаштириш борасидаги ишлар ҳамда Шаҳрисабз «Бизнес-инкубатор» муассасаси фаолияти билан танишдилар.

Семинар материалларини «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон Республика ва вилоятлар, шаҳар ҳамда туманлар бўлимларида, ёш тадбиркорлар орасида кенгроқ тарғиб этиш юзасидан вазифалар белгиланди.

(Ўз мухбиримиз).

8 ДЕКАБРЬ — ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИНИНГ ҚОНУНЛАР БИЛАН ҲИМОЯ ҚИЛИНИШИ

Ҳар бир мамлакатнинг ҳам иқтисодий, ҳам маънавий тараққиёти, халқнинг фаровонлиги, унинг халқаро миқёсдаги обрў-эътибори, унда умуминсоний қадриятларнинг қарор топиш билан, инсон ҳуқуқларининг амалга оширилиши билан чамбарчас боғлиқдир. Шунинг учун ҳам Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган давлатлар 1948 йил 10 декабрда Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясини қабул қилдилар. Декларацияда инсон ҳуқуқларини ҳар жиҳатдан ҳурмат қилиниши барча ҳукуматлар ва барча халқларнинг муштарак бурчидир, деган принцип ўз аксини топган. Декларация буюк тарихий аҳамиятга молиқ ҳужжатдир. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси кейинроқ қабул қилинган яна иккита ҳужжат — иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро пакт ва Фуқаролик ва Сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро пакт билан биргаликда Инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро биллни ташкил этди.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришиши республика ҳаётида туб бурилиш ясади. Инсон ҳуқуқларини амалда таъминлаш кафолатларини кенгайтириш учун етарли шароитлар вужудга келди. Ўзбекистон ўз мустақиллигининг дастлабки кунларидан бошлабоқ республикада инсон ҳуқуқларини таъминлашнинг ҳуқуқий кафолатларини мустаҳкамлаш масаласига катта аҳамият берди. Инсон ҳуқуқларини амалга оширилишини кафолатлайдиган қатор янги қонунлар қабул қилинди. Республикамизда инсон ҳуқуқларини таъминлашнинг асосий кафолати Ўзбекистон Республикасининг Конституциясидир. Конституциянинг барча моддалари ана шу ғоя билан суғорилгандир.

Конституциянинг 13 моддасида мустаҳкамланган нормага асосан: «Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади. Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади».

Республикамиз Президенти И. Каримов Олий Мажлис VI сессиясида сўзлаган нутқида ҳозирги кунда республикамизда сиёсий институтларни такомиллаштирилиши борасидаги «муҳим йўналишлардан бири, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмини таъминлаш юзасидан муайян тадбирларни амалга оширишдир», деб уқтириб, ана шу тадбирлар дастурини белгилаб берди. Жаҳонда инсон ҳуқуқлари соҳасида 70 та халқаро стандарт қабул қилинган. Бу ҳужжатларда фуқаро билан давлат ўртасидаги муносабатлар, ҳукуматнинг фуқаролар олдидаги мажбуриятлари белгилаб берилган. Ўзбекистон ҳозирча бу стандартларнинг 15тасига қўшилган. Шунинг учун ҳам Республика Президенти «навбатдаги муҳим масала — Республиканинг қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро меъёрлар ва стандартларга мувофиқ ҳолга келтиришдир» деб бежиз кўрсатмади.

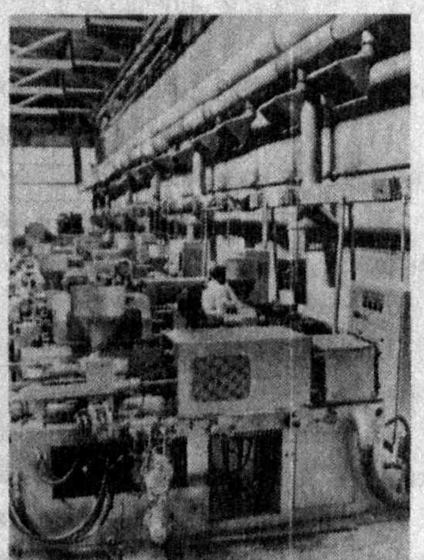

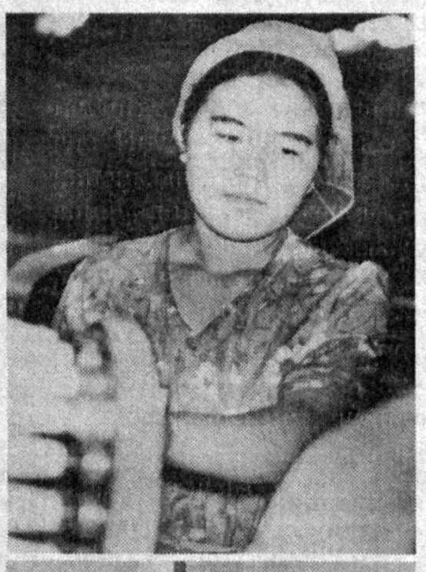

Президентнинг сессияда сўзлаган нутқидаги кўрсатмалари асосида Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсмен) тўғрисидаги қонун лойиҳаси тайёрланди. Афсуски, кундалик ҳаётда инсонни, фуқарони камситадиган фактлар учраб турибди. Бу ҳол мансабдор шахсларга, ҳуқуқ- тартиботни муҳофаза қилиш органларига, яъни вазифасига кўра инсон ҳуқуқларини муҳофаза қилиши лозим бўлган кишиларга мурожаат қилинганда учрамоқда. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш масалаларида суд органларидан уларнинг қатъий позицияда турмоқликлари талаб этилади.

Бугунги кунда республикада, туман, шаҳар, вилоят судларида 700га яқин етарли билим ва малакага эга бўлган судьялар фаол меҳнат қилмоқдалар. Аммо шу билан бир қаторда айрим судьялар кўрилаётган ишлар бўйича далилларни ҳар тарафлама холис текшириб чиқмай, иш юзасидан ҳақиқатни тўла аниқламай туриб хулоса чиқариб қонунга хилоф қарорлар қабул қилмоқдалар. Бундай суд қарорлари албатта, кассация ва назорат тартибида бекор қилинмоқда. Аммо бунгача қанча сансоларлик, қанча асаббузарликка йўл қўйилмоқда ва қанча беҳуда вақт ва маблағ сарфланмоқда. Ишларнинг судларда такрор-такрор кўрилиши оқибатида фуқаролар сарсон бўлмоқдалар ва бу ҳолат улардан асосли равишда ариза ва шикоятларнинг тушишига сабаб бўлмоқда.

Нафақат судьялар, балки фуқаролар ҳуқуқларини муҳофаза қилувчи барча органлар, яъни ички ишлар, адлия, прокуратура солиқ ва бошқа органлар ходимлари, фуқароларнинг талаб ва эхтиёжларига сезгир бўлишлари фаолиятларини қонунийлик ва одиллик принциплари асосида ташкил этишлари, ҳар қандай сансалорликка барҳам беришлари лозимдир. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини муҳофаза қилишнинг таъсирли воситасини барпо этиш, халқаро ва ҳуқуқий муҳофаза қилиш ташкилотлари билан ҳамкорликни кенгайтириш, давлат муассасалари ходимлари ва барча аҳолининг инсон ҳуқуқлари бўйича маданиятини ошириш мақсадида, шунингдек, БМТнинг инсон ҳуқуқлари ва бошқарув тизимини демократиялашни қўллаб-қувватлаш дастурига мувофиқ 1996 йил 31 октябрда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази ташкил этилди. Миллий ҳаракат режасини, шунингдек Конституция, қонунлар ва инсон ҳуқуқлари соҳасидаги умумэътироф этилган халқаро ҳуқуқ қоидаларини амалга ошириш стратегиясини ишлаб чиқиш, инсон ҳуқуқлари соҳасида Ўзбекистон Республикасининг халқаро ва миллий ташкилотлар билан ҳамкорлигини ривожлантириш, Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқларига риоя этилиши ва бу ҳуқуқларнинг муҳофаза қилиниши юзасидан миллий маърузалар тайёрлаш ва шу кабилар бу марказнинг асосий вазифалари қилиб белгиланди.

Биринчи чақириқ республика Олий Мажлисининг бўлажак VII сессияси кун тартибига инсон ҳуқуқларини таъминлашнинг қонуний кафолатларидан бўлган «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида»ги ва «Журналистнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги янги иккита қонун лойиҳасининг киритилиши республикамизда инсон ҳуқуқлари масаласига тобора кўпроқ аҳамият берилаётганлигининг яққол далилидир. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг ҳимоя қилинишини таъминлашга қаратилган ва яқин келажакда республикада амалга оширилиши лозим бўлган энг асосий вазифа республикада инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизми яратишдир. Бу вазифа Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг Олий Мажлиснинг VI сессиясида сўзлаган нутқидан ҳамда Олий Мажлиснинг ушбу масала юзасидан қабул қилган қароридан келиб чиқади. Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқлари соҳасидаги миллий сиёсат демократия, инсонпарварлик, олий ахлоқ ғоялари билан суғорилгандир. Бу ўзининг дастлабки натижаларини республикада тинчликни барқарорлаштиришда, миллий муносабатларнинг, миллатлараро муносабатларнинг уйғунлашишида, давлат, сиёсий партиялар, жамоат бирлашмалари ва фуқароларнинг республикада фуқаролик жамиятини қуришдаги бирлигида ўз ифодасини топмоқда.

Б. МИРБОБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг ўринбосари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҲИССАДОРЛИК ТИЖОРАТ «ТАДБИРКОР» БАНКИ

Мамлакатимиздаги йирик, барқарор ва ишончли банклардан бири мижозларга қуйидаги хизматларни таклиф этади:

Ўзбекистоннинг барча ҳудудларига тезкорлик билан пул ўтказиш;
Бошқа қўшимча хизматларни бажариш;
Кичик ва ўрта бизнесни кредитлаш ва молиялаштириш;
Ҳисоб-касса операцияларининг барча мажмуасини бажариш;
Қимматбаҳо қоғозлар билан операциялар ўтказиш;
Сўм ҳамда валюта ҳисоб варақаларини очиш ва юритиш;

Манзилимиз; 700047, Тошкент шаҳри, С. Азимов кўчаси, 52-уй.

Телефонлар: (3712) 33-18-75, 33-53-43, 33-83-21
Факс: (3712) 33-83-21.

Республикамиз бўйича жойларда мижозларимизга хизмат кўрсатаётган вилоят бўлимларининг манзиллари:

№ т/н	Филиаллар номи	Манзили ва телефон рақами	Раҳбар фамилияси, исми ва отасининг исми
1.	Қорақалпоғистон	742000 Нукус ш. Шомуротов кўчаси, 107 (8-361-22)7-5024	Ким Олег Виссарионович
2.	Андижон	710001. Андижон ш. Ш. Рашидов кўч. 48 (8-374-2)24-24-43	Ҳусанов Турсунали
3.	Бухоро	705014 Бухоро ш. Низомий кўч., 35 (8-365-22)3-75-85	Камолов Нозим
4.	Навоий	706800 Навоий ш. Привокзальная кўч., 12 (8-436-00)6-47-50	Муҳамедов Чинпўлат Бахранович
5.	Жиззах	708008 Жиззах ш., Ивановская кўч., 60 (8-372-22)4-15-76	Абдусаматов Низом
6.	Қашқадарё	730017, Қарши ш., Ўзбекистон кўч., 305 (8-375-22)5-64-10	Ваҳобов Зокиржон Қувватович
7.	Наманган	716018 Наманган ш., Дўстлик шоҳ кўч.,9 (8-369-22)4-41-05	Юсупов Абдуравип
8.	Самарқанд	703034 Самарқанд ш., Мирзо-Улуғбек кўч., 148 (8-366-2)24-33-71	Нуриллаев Султонмурод Нуриллаевич
9.	Сурхондарё	732000 Термез ш., Навоий кўч., 41 а (8-376-22)4-06-28	Тоғаев Салоҳиддин
10.	Сирдарё	707000 Гулистон ш., Бўстон кўч., 30 (8-367-22)25-27-20	Ғазиева Раҳима
11.	Тошкент	700128 Тошкент ш., Ц-15 Қодирий кўч.,9 (8-3712)44-09-92	Иминов Одилжон Каримович
12.	Фарғона	712000 Фарғона ш., Навоий кўч., 17 (8-373-22)4-97-94	Мурадов Алишер Деҳқонович
13.	Хоразм	740000 Урганч ш., А. Баҳодирхон кўч., 185 (8-362-22)6-8890	Мадраҳимов Қаҳрамон Эгамбердиевич
14.	Ўзтадбиркорбанк амалиёт бўлими	700047 Тошкент ш., С. Азимов кўч., 52 (8-3712)36-28-12	Халимов Маҳмуд Раҳмонович

ҚОНУН ВА АМАЛ

Қонун нима ўзи? Асосий қонун-чи? Инсоният қонунларсиз ҳам яшаши мумкинми? Қонунийлик айнан нимани англатади?

Инсоният пайдо бўлибдики, минг бир ижтимоий, яъни бевосита одамлар ўртасидаги муносабатларни у ё бу тарзда ҳал этиш муаммоларига рўбарў келаверади. Албатта, бу муаммоларнинг ҳар бири тамоман ўзига хос, улар ниҳоятда хилма-хил. Шунга қарамай, ўхшаш вазиятлар тўлиб-тошиб ётибди. Башарият илк даврлардаёқ ана шундай умумий ҳолатлар учун муайян қонунлар яратиш фикрига келган. Бунга ҳаётий эҳтиёж бор эди. Демак, қонун — энг қадим замонлардан бери одамлар ўзи яратиб, кейин амал қилиш мажбурий бўлган тартиб-қоидалар мажмуи ҳисобланган.

Қонунсизлик ваҳшийликка олиб боради. Ҳатто X асрнинг буюк донишманди, ҳиротлик Абдуллоҳ Ансорий ўзининг «Туҳфат ул-мулук» асарида «мақбул қонунлар»ни давлатнинг тўрт асосидан бири ҳисоблайди.

Кўриниб турибдики, давлат ва қонун — бир-бирига чамбарчас боғлиқ тушунчалар. Давлат давлат бўлиши учун аввал адолатли ва мақбул қонунлар керак.

Ўзбекистон миллий мустақиллигини қўлга киритганидан кейин жадал суръатлар билан давлат асосларини қуришга киришди. Бусиз мумкин эмас эди. Шу маънода 1992 йил мамлакатимиз тарихига ўзига хос бир давр сифатида кирди. Гап фақат ўша йили давлатимизни дунёнинг жуда кўп мамлакатлари тан олгани ҳақидагина кетаётгани йўқ. Ана шу йилнинг 2 мартида Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлди. Бу муътабар халқаро ташкилот Бош Ассамблеяси иморати олдида миллий байроғимиз кўтарилди. Энг муҳими, шу йили 8 декабрда Асосий Қонунимиз — Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинди.

Тўғри, илгариги тузумда ҳам конституция бор эди. Унга кўра ҳам, фуқароларга кенг ва асосли ҳуқуқлар берилган эди. Бироқ амалда-чи? Амалда одамлар қонунга эмас, ҳукмрон сиёсий мафкурага бўйсуниб яшашга мажбур эдилар.

Бу давлат миқёсидаги мунофиқликнинг энг олий кўринишидан бошқа нарса эмас эди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 12-моддасида мамлакатда «ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида» ривожланиши қайд этилди ва қатъий ёзиб қўйилдики: «Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас».

Инсоният тарихи, талай олди мамлакатлар ривожланиш тажрибаларига суяниб айтиш мумкинки, қайси давлатда чеклашлар кўпайиб, эркинлик камайган бўлса, у тараққиётдан ортда қолган. Аксинча, қайси юртда «мумкин эмас»дан кўра «мумкин» кўпроқ бўлса, ўша ерда ҳаёт тобора яхшиланиб, турмуш борган сари гуллаб-яшнаган.

Асосий Қонунимиз Ўзбекистон фуқароларининг, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, «бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга» (18-модда) эканлигини кафолатлайди. Бу борада ҳеч кимга имтиёз берилмаганидек, ҳеч ким камситилган ҳам эмас.

Конституция бекорга Асосий Қонун дейилмайди. Мамлакатда қабул қилинадиган бошқа барча қонунлар унга мувофиқ бўлиши шарт. Асосий қонунимизнинг 16-моддасида ёзиб қўйилганидек: «Бирорта ҳам қонун ёки бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжат Конституция нормалари ва қоидаларига зид келиши мумкин эмас».

Албатта, қонун қабул қилишнинг ўзи ҳали ҳамма масала ҳал бўлди, дегани эмас. Ҳар қандай қонуннинг қадри унга амал қилиш даражаси билан белгиланади. Шунинг учун Ўзбекистон Республикаси аввал бошданоқ қонунчиликни мустаҳкамлаш йўлини маҳкам тутиб келяпти. Ҳозиргача жуда кўп асосли ва зарур қонунлар қабул қилинди. Улар мамлакат ҳаётининг турли жабҳаларини тартибга солишга йўналтирилган.

Қонунларни ҳаётга татбиқ этиш — бугун Ўзбекистон келажагини белгилайдиган бош йўл. Чунки биз ҳуқуқий демократик давлат тизимини барпо этишга қатъий киришдик.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, демократия жамиятнинг асосий мезонига айланиб бораётган бир замонда дунёнинг муттараққий давлатлари бизга ана шу Конституциямиз ва унга амал қилишимиз даражасига қараб муомалада бўлади.

Демак, қонун ва унга амал қилишнинг даражаси бугун Ўзбекистоннинг жаҳон миқёсидаги обрўйини белгилашга дахлдор масала.

Қонун ва амал бирлигига эришиш эса мамлакатнинг ҳар бир фуқароси зиммасига алоҳида масъулият юклайди.

Султонмурод ОЛИМ,
«ЖАҲОН» Ахборот агентлиги.

«Камолот» ёшлар таянчи

ҲАМ САЁҲАТ, ҲАМ ЗИЁРАТ

Буюк ҳаким Ибн Синодан «Инсондаги энг юксак фазилат нима?» деб сўраганларида у «Ҳиммат» деб жавоб қилган экан. Маълумки, бу йил улуғ бобокалонимиз — соҳибқирон Амир Темур таваллуди кенг нишонланмоқда. Ватандошларимиз буюк инсон қадамжоларини зиёрат қилиб, ўзлари учун янги бир маънавий озиқ ва қониқиш олмоқдалар.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси ёшлари «Камолот» жамғармаси қошидаги «Амир Темур ўтган йўллар бўйлаб» халқаро илмий экспедицияси Тошкент шаҳар Миробод туманида яшовчи бир гуруҳ уруш ва меҳнат фахрийларини улуғ аждодимиз қадамжолари бўйлаб сафарга олиб чиқдилар. Унда тумандаги «Сариқ кўл» маҳалла аъзолари ҳам ҳамроҳ бўлдилар.

— Мазкур зиёрат ҳар бир юртдошимизнинг кўнглидаги эзгу орзу бўлса ажаб эмас, — дейди хайрли тадбирга ҳомийлик қилган Ўзбекистон электр аппаратлари ишлаб чиқариш бирлашмаси бош муҳандиси Хурсаной Авазова. — Шаҳрисабз, Самарқандда амалга оширилган улкан бунёдкорлик ишлари кўнгилларимизни фахру ғурурга тўлдирди.

Адолатпарвар ва серҳиммат бобомиз юрган йўллар бўйлаб саёҳатга чиққан юртдошларимиз соҳибқиронга хос бўлган тантилик билан хайрли бир ишга бош қўшдилар. Улар «Сариқ кўл» маҳалласидаги Одилбек Ҳолмуродовнинг никоҳ тўйида иштирок этиб, Деҳқонободдаги келин-куёвни Тошкентга иззат-ҳурмат билан олиб қайтдилар.

Ўткир ХАЙДАРОВ,
профессор.

Қорақалпоғистон томонларда

ЮРТБОШИНИНГ РАҒБАТИНИ ОҚЛАДИ

Ўтган йили нукуслик аспирант Навбаҳор Тилеубергенова Президент стипендианти бўлган эди. Этнология бўйича илмий изланишлар олиб бораётган тиришқоқ қиз юртбошимиз рағбатини оқлашга мушарраф бўлди. Яқинда Ўзбекистон Фанлар Академияси Қорақалпоғистон бўлимида ўтазилган илмий кенгашда Навбаҳор қорақалпоқларнинг миллий турар жойлари, шу жумладан, ўтовларга бағишланган номзодлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади.

«ЎНЕР»НИНГ ЧАРМ ТЎПИ

Тахтакўпир туманидаги «Мулк» жамоа хўжалигида ишбилармонлар сафи кенгаймоқда. Тадбиркорлар маҳаллий хом ашёлардан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор бераётирлар. «Ўнер» яъни «Ҳунар» кичик корхонаси етакчиси Абен Алдабоев ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Кичик корхонада тери қайта ишланибгина қолмай, ундан замонавий тўн, қўлқоп, ҳатто чарм тўп ҳам тикилмоқда.

МАКТАБДА ТИЛ БАЙРАМИ

Нукусдаги 12-сон мактабда қорақалпоқ тилига давлат мақоми берилганига 7 йил тўлиши муносабати билан маърифий кеча ўтказилди. Йиғилганлар олдида таниқли шоир ва драматург, Бердақ номидаги Қорақалпоғистон Давлат мукофоти соҳиби Кенгесбой Раҳмонов, қатор фан ҳамда маданият арбоблари сўзга чиқдилар.

«ДАВРОН» АРАВАЛАРИ — ДАЛАЛАРДА

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида мураккаб компьютерлар билан биргаликда аждодларимизнинг арава-улови ҳам қўл келишини Хўжайли туманидаги Жамбул номли фермерлар уюшмасидагилар амалда исботламоқдалар. «Енгил саноат» концернига қарашли «Даврон» корхонасида тайёрланган 20 та арава кузги буғдой пайкалларига маҳаллий уғит сочишда ишлатилмоқда.

Хўжалик деҳқонларининг тажрибаси бутун Қорақалпоғистонга ёйилмоқда. Транспортнинг ўта камчиқим бўлган бу туридан самарали фойдаланишга ўтилаётир.

ТЕННИС БЕЛЛАШУВИ

Катта теннис Қорақалпоғистоннинг спорт турмушига тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Шунинг билан биргаликда теннис кортларининг сони ҳам ортиб бормоқда.

Яқинда «Қарақалпақтутиниу» улгуржи-чакана савдо уюшмаси кортида тармоқ ташкилотлари теннисчиларининг беллашуви бўлиб ўтди. Қизиқарли беллашувда молия бўлими етакчи мутахассиси Абдували Сахиев ғолиб чиқди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон» мухбири

Тоҳир МАЛИК

ШАЙТАНАТ

Иқтидорли ёзувчи Тоҳир Маликни халқимиз яхши билади. Айниқса, адибнинг «Шайтанат» асарини ўқимаган китобхонни топиш мушкул. Ҳануз асардаги воқеалар китобхонлар davраларида қизғин баҳсларга сабаб бўлмоқда.

Адибимиз муштарийларимизга «Шайтанат»нинг янги бобини биринчи «Туркистон»да ўқийсизлар» деган эдилар. Тоҳир Малик ўз ваъдасининг устидан чиқди.

Асадбек Ҳосилбойвачча тақдирини ҳал этиш режасини тузаётган дамларда Кесакполвон кутилмаган бир муаммони ечиш билан банд эди. Мусаффо осмонда оҳиста сузаётган учоқ булутлар тўдасига кириб асабий титрай бошлагани каби, кейинги воқеалар уни бир-икки силкиб қўйган, бу воқеаларни бўйига мос фаросати билан қаричлаб, шунга яраша хулоса чиқариб юрганида Чувриндининг йигитларидан бири кутилмаган масалага рўбарў қилди.

Шу пайтгача Чувриндининг йигитлари Кесакполвонга, ёки аксинча, Кесакполвоннинг зўрлари Чувриндига бирон бир масалада мурожаат қилишмаган эди. Ёзилмаган қонун асосида бунга ҳақлари йўқлигини яхши билишарди. Агар Кесакполвон Чувриндининг йигитига (ёки аксинча) бир юмуш буюргудай бўлса ҳам, бу йигит вазифани адо этишга киришишдан олдин ўз хожасини албатта огоҳ этарди. Чувринди буюрган ишни бажармай Кесакполвонга мурожаат этиш, аниқроғи, буйруқдан бўйин товлашни фавқулотда ҳолатлар сирасига киритиш мумкин. Яна ажабланарли томони шундаки, шилтаси чиқадиган ишни Чувринди Кесакполвон зиммасига оширишга уринади. Шилтароқ иш раҳм-шафқат деган тушунча билан муроса қила олмагани сабабли Чувриндида уйғониб тургувчи бу туйғу панд бериб қўйиши мумкин эди. Буни билгани учун ҳам Кесакполвон Чувриндининг бу кичик ҳийласидан оғринмасди. Қасамни бузган табибнинг ўлимга ҳукм қилиниши Кесакполвон учун бир муаммо бўлса, ҳукмни ижро этишни Чувриндининг ўз зиммасига олгани яна бир топишмоқ эди.

Кесакполвон бу янгиликни эшитгач, йигитга кўзларини лўқ қилганича топшириққа жавоб излади. Чувриндининг бу йигити шаҳарда, балки бутун мамлакатда кўриниш жиҳатидан ягона бўлса эҳтимолдан ҳоли эмас. У ўн-ўн икки ёшга қадар барча қатори бўйига ўсгану сўнг эринибми ё яна ўсиш лозимлигини унутибми, бола гавдасида қолган эди. Бу ҳолдан бехабар калла эса катталашиб бораверганди. Агар у бир оз ҳаракатсиз турса, қайси ношуд ҳайкалтарош ёш болага катта одамнинг хумдай бошини ўрнатиб қўйибди, деб ўйлаш ҳам мумкин. Гавда билан калланинг номутаносиблигига ботиндаги шафқат ва бемеҳрлик зиддияти қўшиб қаралса Миродил деган исмнинг нақадар ноўрин эканини фаҳмлаш мумкин. Дунёдаги бир қанча ноўринликларни ўзида мужассам этган бу йигит Чувриндининг махсус топшириқларини бажарар эди. Ҳамиша икки-уч бақувват йигитлар билан бирга юрувчи Миродил ҳар қандай одамга тап тортмай тик борарди. Қисқагина гапириб, қуққисдан нақ киндикни мўлжаллаб муштларди. Унга бу зарбани биров ўргатганми, ёки икки қош ўртасига уриш учун бўй калталик қилганидан киндикни мўлжаллашга мажбурмиди, айтиш мушкул. Ҳар ҳолда, унинг тошдай муштидан татиб кўрган одам барака топмасди. Мушт зарби керагидан заифроқ бўлган тақдирда ҳам бақувват йигитларнинг тепкилари бу камчилик ўрнини тўлдирарди. Кесакполвон Миродилнинг нималарга қодир эканини ўз кўзи билан кўрмаса ҳам, кўп эшитган. Билгани учун ҳам Чувриндининг топшириғи нечоғли муҳим эканини англаб етди.

«Дўхтирнинг гуноҳи нима экан? — деб ўйлади Кесакполвон. — Бекка бир бало бўлдими, сал нарсага «ўлдир» деб юборяпти. Бунақада шаҳарда тирик зот қоладими? Балки дўхтир ўладиган одамдир, унда нима учун мендан яширди? Маҳмуд нима қилиқ қилиб юрибди. Ё бу Хумкаллани менга рўпара қилиб бир ҳунар кўрсатмоқчими? Ё бунақа ишларни сен эплай олмайсан, дейишмоқчими?..»

Хумкалла дардини айтишга айтиб қўйди-ю, Кесакполвоннинг ўйга толганини кўриб, хавотири уйғона бошлади. Унинг назарида бу фикрлаб ўтириладиган масала эмас, «ҳа», ёки «йўқ» деб қўйиш билан битадиган осонгина иш эди. Кесакполвоннинг хаёл саҳросида илонлар каби ўрмалаётган гумонларини бу бечора қайдан билсин? Хумкалла ташвиш жарига томон қадам қўйган пайтда Кесакполвон тилга кирди:

— Қандай гум қилишни ўйлаб қўйдингми?

— Йўқ ҳали...

— Сенга иш топширилган эди?!

Хумкалла унинг ўткир нигоҳидан кўзларини олиб қочди.

— Ишдан бўйин товлашнинг оқибати нима бўлишини билмасмидинг? Ё дўхтир билан бирга жўнагинг келиб қолдими?

Хумкалла Кесакполвонга бир қараб олишга журъат этди.

— Гапир! Балодан қайтмайдиган бола эдинг-ку, нимага аммамнинг бузоғига ўхшаб қолдинг?

— Ака, нима десангиз денг, мен ишдан қочадиган боламасман. Ўрнига ўзинг ўл, денг. Ўлмаган ўғил боламас.

— Намунча, ў ўғил бола? — деди Кесакполвон кесатик оҳангида. — Дўхтир ким ўзи, аммангнинг эрими ё киндигингни кесганми? Ё... эшакбожалардан ми?..

— У... ойимларга қараган. Ҳалол қараган,

— Ойинг ўлиб кетган шекилли?

— Ҳа...Лекин ўша дўхтирни доим дуо қилардилар.

— Ойинг дуо қилгани учун ўлдиришга қўлинг бормадими? Шунақа кўнгилчан ойимчахон бўлиб қолувдингми? Хўш, нима учун гум қилиш керак экан, биласанми?

— Йўқ...

— Нима учун Маҳмуднинг ўзига айтмадинг дардингни?

— Гапларини дарров қайтара олмадим.

— Энди мен даллоллик қилайинми?

— Сиздан маслаҳат сўраб келдим.

— Мен ҳам йўқот, десам-чи? Ё йигитларимга айтсам-чи?

— У ёмон одам эмас, гуноҳи бўлса кечириш мумкинмасми?

— Сен бола, менга ақл ўргатма. Бор, жўна, турқингни кўрмай. Маҳмудга бориб айт, «мен ҳезалак бўлиб қолганман», де.

Хумкалла қўлидаги умид чиннисини тушириб синдирган ночор одам ҳолида ўгирилиб бир-икки қадам қўйган эди, Кесакполвоннинг амри эшитилди:

— Тўхта, майли, сазанг ўлмасин. Дўхтирни Оқтеракдаги жойга олиб борасан. Бехит бўлсин. Қани, гаплашиб кўрай-чи.

Хумкалла таъзим қилиб, миннатдорчилигини изҳор этган бўлса-да, Кесакполвоннинг бирдан юмшаб қолиши кўнглида шубҳа уйғотди. Шу боис кўчага чиққач, бир неча нафас ҳаракатсиз турди. «Бекор келибман, — деб ўйлади у. — Ҳеч кимга айтмай қочириб юборсам бўларкан. Бунақа зўр дўхтир Масковга борсаям хор бўлмайди, нонини топиб ейди. Ҳали ҳам бўлса шундай қилсаммикин? «Бордим, йўқ экан, тополмадим», десам-чи?» Хумкаллага ўзининг шу фикри маъқул келиб, машина томон юришдан аввал одати бўйича атрофга аланглаб олди. Ўзидан икки қадам нарида тиржайиб турган йигитга кўзи тушгач, шаштидан қайтди. «Булардан энди қутулиб бўлмайди. Ҳиротдан бўлса ҳам топишади. Ҳозир изимга тушишади. Энди қочириб бўлмайди. Иш атала бўлди. Оқтеракка олиб борайчи, ҳар ҳолда у ер одам ўлдирадиган жой эмас...» Хумкалла аниқ бир қарорга келиб, машинасига ўтирди.

2

Шаҳарнинг кунботар томонидаги этакдан бошланувчи Оқтерак қишлоғининг чойхонаси кечаю-кундуз очиқ бўлади. Бу ерда истаган одам истаган пайтида чойхўрлик, ҳамён кўтарса ошхўрлик ҳам қилиши мумкин. Ҳовуз лабидаги мажнунтолнинг қилвир сочлари остига қўйилган иккита темир сўри кун бўйи қишлоқ қариялари билан банд бўлади. Текин чой-нонга, баъзан ошхўрлар ҳиммати билан узатилиб турувчи ошга ўрганган қариялар ҳожатхона ёнидаги йўлак қандай уйга олиб боришини, у ерда қандай савдолар бўлишини фаҳмлашса ҳам, бировга чурқ этиб оғиз очишмайди.

Кузнинг совуқ нафаси сезилиб қолгани учунми, сўрилардан бири бўш, иккинчисида эса беш қария ёнбошлаб олиб, мудрарди. Кесакполвон уларга бир қаради-ю, салом бермай, ҳожатхона ортидаги уйча томон юрди. Бу хона ҳам бошқаларидан айтарли фарқ қилмайди: деворларига зирага тўйинган ошнинг, ёғ, ароқ, сигарет тутунининг ҳиди сингиб кетган. Бошқа хоналар фақат кундузи гавжум бўлса, бундагилар туну кун уйғоқ, ҳамиша сергак. Учоқбошидаги бир қозонда фақат шу хона эгалари учун эрта-ю кеч турли таомлар қайнаб туради. Бу ер Кесакполвоннинг таъбири билан айтганда — қозихона. Асадбек «бу ҳунарингни ташла», деб буюрган бўлса-да, у «тарки одат — амри маҳол» дегандай билганидан қолмайди. Кесакполвон жавобгарларнинг мўлтиллаб қарашларини, йиғлашларини, тавбалар қилиб эмаклашларини томоша қилишни ёқтиради.

Кесакполвоннинг ўзигагина тобе бўлган бу «қозихона» гавжум эди. Қозилик вазифасини адо этаётган йигит хожаси кириб келиши билан ўрнидан бир қўзғалди-ю, «давом этавер» деган ишорани кўриб, жойида қотди. Қош-кўзлари қоп-қора, соқоли ўзига ярашган бу йигитни кўчада кўрган одам тақводор, имон эгаси деб ўйлайди. Бу кўриниш, бу алдамчи соқол кўпчилик фикрини алдайди.

Айниқса бу «қози» бошига оқ ҳожидўппи кийиб олсами, бас, унинг сўзларини даъвогарлар ҳам жавобгарлар ҳам шариат ҳукми сифатида қабул қиладилар. Тили ҳали имон калимасига келмаган, пешонаси ҳали саждага бормаган бу йигитни «қози»ликка Кесакполвоннинг ўзи тайин этган, Ҳалимжонни синаб беришни ҳам айнан шунга топширган эди.

Кесакполвоннинг мўлжалича Хумкалла табибни бу ерга ярим соатдан кейин бошлаб келиши. Шу боис «иш»нинг белига тепмай, якунланишини кузатмоқчи бўлди. «Қози»га яқин ўтирган, кийимлари йиртилиб, қовоғи кўкарган йигитга қараб, «айбдор» шу эканини фаҳмлади. Турли ёшлардаги тўрт кишининг ташқи кўринишларидан мусофир эканликларини англамоқ мумкин эди. Даъвогарларнинг ёши улуғроғи эшикдан кириб келган кўримсиз гавдали, эти устихонига ёпишган, қалдирғоч мўйлабли Кесакполвонга бир қараб олди-ю, «эътибор беришга арзигулик одам эмасга ўхшайди», дебми яна «қози»га ўгирилиб, гапини давом эттирди:

— Ёшулли, бу манглайи қора поезд паттасининг ҳақини ҳам тўлаши керак. Сиз ундириб беринг, ёшулли, биз сизни инжитмаймиз.

— Бекорларни айтибсиз, бир тийин ҳам бермайман, — деди қовоғи кўкарган йигит, ўжарлик билан.

(Давоми бор)

ДУШАНБА, 9

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни!» Мусиқий композиция.
9.00 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Қизил ярим ой шуъласи».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ тадбиркорлари».
10.35 «Ҳаёт мазмуни». Кинодастур.
11.15 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
11.45 «Танаффус». Мультфильм.
11.55 Ўзбекистон телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти.
12.25 «Подшо Пётр арабни уйлантиргани ҳақида». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.30 «Истиқлол одимлари».
18.50 «Мозийдан садо».
19.05 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.15 Футбол. Осиё кубоги-96. Япония — Ўзбекистон терма командалари.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 Эълонлар.
23.35 «Ахборот».
24.00 Футбол. Осиё кубоги-96. Сурия — Хитой терма командалари.
01.30 Тунги тароналар.
01.40 — 01.50 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Палитра».
18.45 «Мультфейерверк».
19.05 «Услуб». Мода янгиликлари.
19.20 «Клип-антракт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Камертон». Оҳанглар.
20.10 «Автосалон».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Камертон». Шеърият.
21.10 «Хобби-Холл».
21.40 «Курьер».
22.00 «Прайм-тайм».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.45 «Спорт қитъаси».
23.20 — 00.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Заргарлар». Телефильм.
18.15 «Хавфли бурилиш». Бадиий фильм. 1-серия.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.40 «Зооолимпиада». Мультсериал.

*

23.40 Эълонлар.
23.45 — 23.50 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультькарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Дидар».
19.40 «Биз қандай...»
19.55 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.15 Кечки сеанс. «Қўш хотин». Бадиий фильм. 2-серия.
21.45 «Душанба». Публицистик кўрсатув.
21.55 «М»-хабар.
22.05 Эълонлар.
22.10 «Спорт-тайм».
22.40 «Авторейд».
22.50 «Шлягер».
23.05 Эълонлар.
23.10 «5+1». Интервью.
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 10

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Эркатой».
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Бугуннинг ўйлари». Публицистик кўрсатув.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Инглиз тили.
11.00 Она тили.
11.30 Ўзбекистон тарихи.

*

12.00 «Фильм суратга олинди». Кинокўрсатув.
12.30 «Фермер». Тележурнал.
13.00 «Хотира». Эркa Қори Каримов.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Умид учқунлари».
18.30 «Юртим жамоли».
18.50 Дилнавоз садолар.
19.10 «Спорт, спорт, спорт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Серқуёш, ҳур ўлкам!»
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 Футбол. Осиё кубоги-96. Бирлашган Араб Амирликлари — Индонезия терма командалари.
22.10 «Санъат дўстликка чорлайди».
22.30 «Ўргимчак тўри». Телесериал.
23.15 «Замон».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Осиё кубоги-96. Кувайт — Жанубий Корея терма командалари.
01.30 Тунги тароналар.
01.40—01.50 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Олтин кент».
18.35 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «АРТ-журнал».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Спорт қитъаси».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.40 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Саҳий ўрмон», «Аждаҳо ва қуёш». Мультфильмлар.
18.30 «Хавфли бурилиш». Бадиий фильм. 2-серия.

*

7.30 — 9.00 «Телетонг».

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Зооолимпиада». Мультсериал.

*

23.30 Эълонлар.
23.35 — 23.40 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Мусиқий дам олиш кўрсатуви.
19.15 «Халқ саломатлиги йўлида».
19.45 «Ўзбекистон — жонажон Ватаним!»
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
21.05 Эълонлар.
21.10 «Озодлик номидан». Америка тарихи.
21.40 «Коллаж».
22.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.35 «ТВ IV да «Немис тўлқини».
23.05 Эълонлар.
23.10 «Жиллет-спорт».
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!»

TV TURKISTON

ЧОРШАНБА, 11

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Санъат дўстликка чорлайди».
8.45 «Тараққиёт». Публицистик кўрсатув.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Фармон ва ижро».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Ассалом, япон тили».

*

11.40 «Аёл бахти». Кинокўрсатув.
12.05 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
12.25 «Тонгларга туташган наволар». Мусиқий дастур.
12.45 «Тоғдаги ғор сирлари». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Буғдойзордаги уйча». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадир...»
18.25 «15 дақиқа спорт ҳақида».
18.40 «Автоолам».
18.55 «Дилнавоз садолар».
19.05 «Табаррук қадамжолар». Кармана Деҳгарон мажмуаси. IX аср.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Диёнат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. Ўзбекистон — Япония: «Ҳамкорлик қирралари».
21.25 Футбол. Осиё кубоги-96. Саудия Арабистони — Эрон терма командалари.
22.55 «Морена Клара». Телесериал.
23.40 Эълонлар.
23.45 «Ахборот».
00.10 Футбол. Осиё кубоги-96. Ироқ — Таиланд терма командалари.
00.55 Тунги тароналар.
01.05—01.15 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Табиат дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё бўйлаб...»
20.10 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Дриблинг».
21.25 «Дойче Велле» намойиш этади...
21.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Спорт қитъаси».
23.25 — 00.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ғаройиб Гоша». Мультфильм.
18.05 «Хавфли бурилиш». Бадиий фильм. 3-серия.

7.30 — 9.00 «Телетонг».

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Зооолимпиада». Мультсериал.

*

23.35 Эълонлар.
23.40 — 23.45 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Ўзбекистон муштарак».
18.55 «Мультькарусель».
19.05 «Среша».
19.30 «Ер курраси».
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё ва болалар».
20.25 «Тошкент оқшомида».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ташрифлар ва таклифлар».
21.30 «Мезон».
22.00 «IV канал эксклюзиви».
22.30 «Қўшиқларим оламни тутар».
22.50 «Гулдаста».
23.10 Эълонлар.
23.15 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 12

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Ака-ука Эшжоновлар куйлайди.
8.50 «Буюк келажак сари».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳаммаси маҳалладан бошланади». Публицистик кўрсатув.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Ботаника.
11.00 «Алифбо сабоқлари».
11.30 Умумий биология.

*

12.00 Болалар учун. «Сеҳрли оҳанглар».
12.25 «Хазинамиз таянчи».
13.00 «Обидалар — бойлигимиз рамзи». Кинодастур.
13.30 Ўзбек куйларидан концерт.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.30 «Кўзгудаги акс». Фотантанлов.
18.40 «Катта танаффус».
19.00 «Акциядор луғати».
19.15 «Дилнавоз садолар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз». Мулоқот.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 Футбол. Осиё кубоги-96. Япония — Хитой терма командалари.
22.50 «Мутойиба». Пайшанба ҳазиллари.
23.05 «Дилнавоз садолар.
23.15 «Одобнома».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Осиё кубоги-96. Ўзбекистон — Сурия терма командалари.
01.25 Тунги тароналар.
01.35—01.45 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультфейерверк».
9.20 «Хобби-холл».
9.50 «Курьер».
10.20 «Прайм-тайм».
10.30 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
10.50 «АРТ-журнал».
11.10 «Табиат дунёси».
12.00 «Компьютер-Осиё».
12.15 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
12.35—14.15 Видео — «О».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дармон».
20.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.25 «Бизнес-уик».
21.45 «Дойче Велле» оҳанглари ва Эълонлар.
22.10—23.50 «Кинонигоҳ».

III

17.50 Янгиликлар.

...Севиб ўқиймиз

17.55 Эълонлар.
18.00 «Нафосат улашиб». Телефильм.

*

00.05 Эълонлар.
00.10—00.15 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Дастурнинг очилиши.
18.50 «Мультькарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Океандан океангача». USA-круиз.
19.40 «Айчурек».
20.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.00 «02» тўлқинида».
21.15 «Интерспорт».
21.25 Эълонлар.
21.30 «Каталог».
21.45 «Эколот-коктейль».
22.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.45 Эълонлар.
22.50 «Компьютер-ревю».
23.15 «Эллада».
23.45 «Шико Ито — қоғоздаги шамол оҳанглари». Телефильм (Япония).
00.15 Эълонлар.
00.20 — 00.30 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 13

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Пойтахт концерт залларида.
8.55 «Юзма-юз». Мулоқот.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Компьютер сабоқлари».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Немис тили.
11.00 Тасвирий санъат.

*

11.30 «Кашф этилаётган имкониятлар».
11.45 «Болажон».
12.00 «Довюрак Хочбар ҳақида қисса». Бадиий фильм.
13.35 «Ёнғиндан сақланинг».
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Болалар учун концерт.
18.30 «Нима учун?».
18.40 «Тақдим».
18.50 Бизнес ҳафта якунлари.
19.05 Жаҳон халқлари қўшиқлари (Сан-Ремо).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эртага — шанба».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.15 «Ривоят».
21.25 «Ўзбекистон бастакорлари». Мустафо Бафоев.
22.00 «Сакура ва эҳромлар».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.05 «Репортаж».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.10—00.20 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.10 «Мульти-пульти».
9.25 «Таманно».
9.35 «Мулоҳаза учун мавзу». Акбарали Очиловнинг муаллифлик кўрсатуви.
10.00 Видео янгиликлари.
10.20 Видео — «О».
12.00—13.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 «Кинохроника».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Сиздан ишорат».
21.40 «Ракурс».
22.00 «Спорт қитъаси».
22.30 Хит-парад ва Эълонлар.
23.10—24.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Шоҳсупа сари».

*

19.50 Эълонлар.

*

22.30 «Мусиқа ҳамма учун».

*

23.25 Эълонлар.
23.30 — 23.35 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.05 «Монитор-Осиё».
20.35 Эълонлар.
20.40 Келинг, бир кулишайлик. «Уч тентак ҳангомаси». Бадиий фильм («Коламбия пикчерс», АҚШ). 2-серия.
21.10 «Коинот».
21.40 Эълонлар.
21.45 «Уй остонадан бошланади».
22.15 «Бу бўстон аро...»
22.45 «Рангинкамон».
23.15 Эълонлар.
23.20 «Мўъжизалар».
23.45 — 23.55 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 14

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.
9.05 «Олтин тақа». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ўйла! Изла! Топ!» Телемусобақа.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.45 «Мулоҳаза, мунозара, муносабат».
11.15 «Ёлқин».
11.35 «Хобби».
11.50 «Санъатга бахшида умр». Ўзбекистон халқ артисти Гавҳар Раҳимованинг ижодий кечаси (ёзиб олинган).
12.40 «Қувноқ стартлар».
13.20—14.20 «Маънавият» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Мактуб».
18.50 «Яхши ният».
19.10 «Сиз севган қўшиқ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Дилнавоз садолар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Хайрат».
21.40 «Азиз сиймолар». Обид Жалилов.
22.00 «Дилнавоз садолар».
22.15 «Ранглар жилоси».

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:

22.25 «Орзу-умидлар қироли». Раж Капурни хотирлаб.
22.50 «Тўрт йўл». Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 «Кинохроника».
10.10 «Компьютер-Осиё».
10.30 «Мусиқий йўлка».
10.40 «Сиздан ишорат».
11.20 «Ракурс».
11.40 «Кинонигоҳ».
13.20—15.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Мультдаста».
18.20 «Жозиба».
18.35 Эълонлар.
18.40 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
18.55 «Театр ҳақида ўйлар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Жозиба».
20.10 «Дубляж».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми». Дам олиш дастури:

21.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 Видео — «О».
23.20 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
23.45—23.55 «Алмисоқдан қолган дўкон».

III

19.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.30 Опера саҳнаси усталари.

*

23.30 — 23.40 «Наманган ёдгорликлари». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 «Шанба эртаги».
10.20 Эълонлар.
10.25 «Ассалом, қуёш!» Болалар рақс ансамбли.
10.55 «Комедиантлар».
11.15 Кинонинг олтин асари. Ален Делон «Зорро» фильмида. 1-серия.
12.15 «Клип-антракт».
12.20—12.50 «Рақслар қанотида».

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Олам ва одам».
20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.35 «Беш дақиқа ўзинг учун».
20.40 Эълонлар.
20.45 Кинонинг олтин асари. Ален Делон «Зорро» фильмида. 2-серия.
21.45 «Спектаклдан сўнг».
22.10 «Ассалом, Франция!» Мусиқий ретро. Джо Дассен.
22.40 Эълонлар.
22.45 «Хит-коллекция».
23.05 «Жиллет-спорт».
23.35 «Бу ажиб дунё».
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 15

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
11.40 «Қувноқлар даврасида»
11.55 «Менга сўз беринг!». Ёшлар учун кўрсатув.
12.45 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 20-қуй.
13.25—14.25 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.

* * *

17.35 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ҳамёндаги мўъжизалар ёки...»
18.15 «Ўргимчак тўри». Телесериал.
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Соғинч».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мусиқа салтанати».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Буюк келажак сари.
21.25 Футбол. Осиё кубоги-96. Чорак финал.
22.55 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 21-қуй.
23.35 Эълонлар.
23.40 «Ҳафтанома».
00.10 Эълонлар.
00.15 Футбол. Осиё кубоги-96. Чорак финал.
01.50 Тунги тароналар.
02.00—02.10 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультдаста».
9.20 «Жозиба».
9.35 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
9.50 «Театр ҳақида ўйлар».
10.20 «Жозиба».
10.35 «Дубляж».
10.50 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
11.15 «Алмисоқдан қолган дўкон».
11.25 Видео — «О».
13.00—14.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Бугун ТВ-2 дастурида.
18.05 Эълонлар.
18.10 «Даракчи».
18.20 «Мульти-пульти»
18.40 «Дилором наволар».
18.50 «Таманно».
19.00 «Табиат шифохонаси».
19.10 «Умрбоқий мерос».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мулоҳаза учун мавзу». Акбарали Очиловнинг муаллифлик кўрсатуви.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Видео янгиликлари.
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 Видео — «О».
24.00 Дастур ниҳояси.

III

19.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

21.45 Эълонлар.
21.50 «Янги қурбон». Телесериал.
22.40 Аркадий Райкин билан учрашув.
23.00 — 23.25 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами».
11.20 «Клип-антракт».
11.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
11.55 «Парле ву франсе?».
12.25 «Жонли сайёра».
12.45 «Афсона ва ҳақиқат». Ҳужжатли кино.
13.25 Мусиқий Олимп.
13.55 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
14.25 Киносалон. «Френсис». Бадиий фильм.
16.35 «Туризм-ревю».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Мультькарусель».
19.00 «Сенинг вақтинг».
19.30 «Телеташриф».
19.45 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
20.00 «Биргаликда куйлайлик».
21.00 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
21.15 Эълонлар.
21.20 «Иштирок этувчилар».
21.50 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
22.25 «Голливуд-рок».
22.50 Эълонлар.
22.55 Киносалон. Г. Уолтмен «Дракула» бадиий фильмида.
01.05 — 01.10 «Хайрли тун!».

Меҳмонхона

МЕН СЕНГА ОШИҚМАН, ДУТОР!

Дутор ҳақида шундай ривоят бор. Кунларнинг бирида камбағал йигитнинг ишқи, шоҳ қизига тушибди. Буни эшитган шоҳ дарғазаб бўлиб, йигитни зиндонбанд этибди.

Ошиқ йигити учун кеча-кундуз нола чеккан қиз, ўйлай-ўйлай, севгилиси ёнига бормоқ учун ип киритибди. Аммо йигитдан дарак бўлмабди. Иккинчи сафар узатилган ип ҳам ўз ҳолича тураверибди. Бундан ғазабланган шоҳ қизи «унда унинг ёнига калтак ташланглар, ўзини савалаб роҳат қилсин» дебди.

Ёруғ жаҳонда ҳам ёр васлига етолмаслигини билган йигит ёғочга ишлов бериб, икки ипни унга улабди. Ундан нола-ю фиғон таралибди. Ясагани икки дилнинг соғинчи — дутор унга овунчоқ бўлибди.

Кунларнинг бирида йигитга қиз ўлим тўшагида ётганини хабар беришибди. Йигит дуторни қизга беришларини илтимос қилибди. Сирли торлар силкинганида чиққан алам хониши қизни яна ўз ҳолига қайтарибди...

Ошиқ-маъшуқларнинг учрашув куни йигитни олиб кетмоқ учун келганлар дутор ҳадя этилган куни руҳ тарк этган жасадни кўришган эмиш.

Дутор ҳақидаги бор ривоят шу. Неча аср, асрдан ҳам кўп вақт олдин содир бўлгандир бу воқеа. Не бўлсада бу ривоятни эшитган одамнинг қалбига титроқ киради. Дуторга ошиқ бўлади.

Болаликка хиёнат қилмаган кўнглим, мени бир даргоҳ сари етаклайди. Ўша менга таниш дутор ноласи. «Бу ҳижрон ипларини чертаётган қўллар сеҳргар», — дейман. Мендан кулишади. Шунда мен дуторчи қиз билан танишаман.

— Роза Ҳожиева. 1979 йилдан буён «Дуторчилар» дастасида ишлайман, — дейди.

— Сиз дуторга...

— Болалигимдан ошноман. Акам мусиқа мактабида ўқирдилар. Уларнинг кетидан биз эргашдик. Дадам ҳам санъаткор бўлишимни, дутор чалишимни хоҳлардилар. Фақат бувимгина «авлодидан юз ўгириб, артист бўлган» мен қизни чиқиштирмасдилар. Аммо бувимни ҳам бир куни дуторда «Гилос» куйини чалиб мот қилдим, дуо олдим. Ўша дуо мени шу кунгача қўллаб-қувватлайди.

— Сиз ишлаётган даста «Дуторчи қизлар» деб аталарди. Ҳозир эса «Дуторчилар»

— Обид қизиқ айтганидек ҳамма қизларимиз оила бекаси — она бўлди. Бизнинг эса дастамизни тарк этгимиз йўқ. Номи ўзгарса ҳам унинг ўз мухлиси бор-ку.

— Роза опа, 17 йиллик ижодда нимага эришдингиз?

— Ҳеч нимага... ва ҳамма нарсага.

— Энг севиб ижро этадиган куйингиз.

— «Дуторим куйи»... ўз оғушига оладиган куйларим.

— Кимлар билан кўпроқ ишлайсиз? Демоқчи бўлганим куй яратиш жараёнида.

— Устозим композитор, Қаҳрамон Комилов билан. Яна Алишер Икромов ҳам энг яқин маслаҳатдошим.

— Сиз ким бўлсангизда аввало аёлсиз. Бўш вақтингизда нимага кўпроқ эътибор қиласиз?

— Бирдан-бир қувончим ўғлим билан бирга бўламан. Ундан ортсам талабалар ёнида консерваторияда дарс ўтаман. Аёлнинг ташвиши ҳам ороми ҳам оиласи. Шу оилам учун бўш вақтим кўпроқ бўлишини жуда хоҳлайман.

— Кимни кўпроқ тинглайсиз?

— Миллий мусиқамиз гавҳарларини.

— А, бугундан-чи?

— Юлдузни ва Насибани.

Лайло КАРИМОВА,
«Туркистон» мухбири.

«ШУМ БОЛА» «КУЁВ» БЎЛИБДИ

Аммо, орзуларим ҳозирча сир дейди у биз билан суҳбатда

Меҳмонхонамизнинг бугунги меҳмони таниқли киноактёр Шум бола. Ий, кечирасиз, тўғрида, Абдураим Абдуваҳоб деганда аввало кўз олдимизга Эшон бува (Эргаш Каримовнинг) Бўғирсоғи, Қори домланинг Қоравойи, хуллас бир сўз билан айтганда Ғафур Ғуломнинг, ий яна кечирасиз, барчамиз учун «Шум бола» намоён бўлади. Шунга қарамай, «Шум бола» «куёв» бўлибди деганимизга ҳеч ажабланманг, чунки, 30 ноябрь куни отахон театримиз Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрида «Чимилдиқ» спектаклининг премьераси бўлиб ўтди. Ушбу спектаклда «Шум бола» «куёв» ролини ижро этди. Шу баҳонаю сабаб бўлди-ю, шум болани «куёв»лик билан қутлаш учун театр томон йўл олдик.

— Ассалому алайкум «куёв»лик муборак «шум бола».

— Қуллуқ, қуллуқ.

— Анчадан бери ойнаи жаҳонда, саҳнада кам кўриниб қолди десак...

— «Вақт йўқ» эди-да.

— Албатта булар ҳаммаси ҳазил. Абдураим ака энди жиддий суҳбатимизни бошласак. Сиздан ёшлигингиз умуман санъат оламига кириб келишингиз боисини сўрамоқчи эдим. Актёрни элга танитадиган, машҳур қиладиган битта роли бўлади. Сиз қайси ролингизни шундай роль деб ўйлайсиз?

— Албатта, ҳар бир актёр элга танилишни орзу қилади ва шунга интилади. Агар сиз актёр бўлсангиз-у, сизни ҳеч ким танимаса, демак, сиз томошабин қалбини ўзингизга ром қила олмагансиз. Эл назарига тушиш жуда кўп меҳнат ва машаққатни талаб қилади. Мени элга танитган ролим менимча «Шум бола» фильмидаги «шум бола» роли бўлса керак. Чунки ҳозир бола бўлмасам ҳам ҳануз томошабин наздида «шум бола»ман.

— Бугунги ижодингиз ҳақида...

— Ҳозирда телевидениеда Саша Завялов билан биргаликда «Дарвоқе» кўрсатувини олиб бораяпмиз. Бундан ташқари «Оталар сўзи ақлнинг кўзи» кўрсатувида турли жанрдаги ролларни ижро этаяпман. Мана, олти йилдирки, «Ҳамза» номидаги ўзбек давлат академик драма театрида устозларим билан ишлаб келмоқдаман.

— Сиз ролларингиз ижросида асосан нимага ҳаракат қиласиз?

— Мени кулгу юмор йўли билан, ҳозирги пайтда ҳаётимизда бўладиган баъзи камчиликларни очиб беришга кўпроқ ҳаракат қиламан. Актёр ҳар инсоннинг дардини ҳис қилиши ва шу нарсани саҳнага олиб чиқишни билиши керак. Томошабинни ўйлашга, мушоҳада қилишга ундаши лозим деб ўйлайман.

— Ҳозир ишлаётган жамоангиз ҳақидаги фикрларингиз?

— Мен мана шу даргоҳда устозларим дўстларим даврасида ишлаётганимдан хурсандман. Мени тилагим ҳамиша бир жон бир тан бўлиб, ҳамжитҳатлик билан мана шу даргоҳда ишлайлик. Мен ҳаммаларига соғлиқ саломатлик тилайман. Чунки инсон соғ-саломат бўлса қолган ҳамма нарса топилади.

— Келгуси режаларингиз ва орзуларингиз?

— Мен келгуси режаларим ҳақида бир нима дея олмайман. Чунки ҳозир бирор нарса қиламан десам ўша нарсани қила олмаслигим мумкин. Шунинг учун орзуларим ҳам ҳозирча сирлигича қолсин.

Лутфулло СУВОНОВ,
«Туркистон» мухбири.

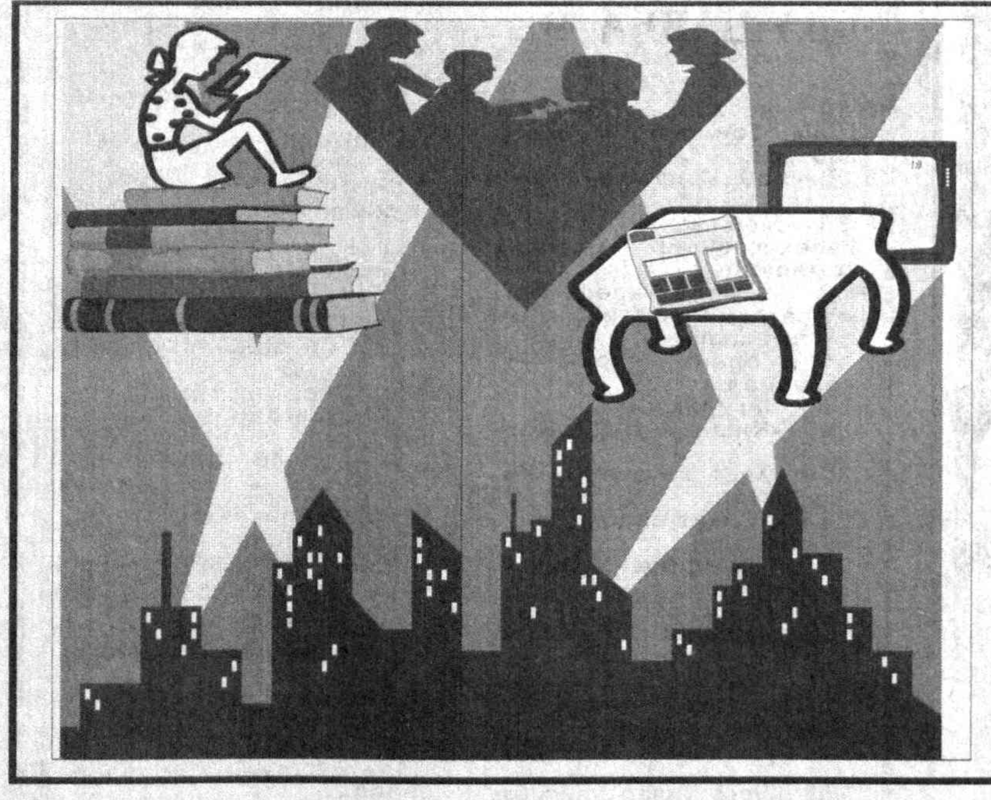

ЭРТАГА ЯКШАНБА

Бир якшанбанинг минг ташвиши

МИНГ БИР КУНИМ

— Бўлди, етар! Қачонгача тўрт девор орасида эртаю-кеч зир югураман? Қурт-қумурсқада тиним бор, менда тиним йўғ-а. Шу якшанбани ўзим учун сарфлайман! Кутубхона, сартарошхона, пардозхона... Ие, тонг ёришибдими? Дарров-а? Э, мен ҳам бугун бир мириқиб ухлай. «Дом»даги қўшниларимдан қаерим кам? (Бошимни кўрпага қаттиқ буркадим). «Аяси, мазангиз йўқми?» «Йўғ-е! (Худо асрасин! Мен касал бўлсам бу рўзғоргинанинг ҳоли не кечади?) Яхшиман!» «Унда, нега ётибсиз?» «Ўзим, шундай...» «Костюм-шимимни дазмоллаб берсангиз. Ошга чиқмоқчийдим». «Хўп, ҳозир!» (Ирғиб турдим).

Нонушта. Супур-сидир. Тушлик овқат тараддуди. «Аяжон, математикамга қарашиб юборинг!» «Дадангга айта қол, ўғлим!» «Дадам кийиняптилар!» «Нима?!» (Овозим қаттиқроқ эшитилдими, дадаси ичкари уйдан чиқди). «Қуда томонга зиёфатга айтишган!» «Ҳой, инсон, қачон бу уйга фойдангиз тегади-а? Нима, менинг жоним темирданми?! Шу бечора ҳафта бўйи минг бир ишидан ортиб, нуқул ёзса, ҳеч бўлмаса якшанбада дам олсин, демайсиз-а?!» «Бугун шунақа бўп қолддида, аяси. Кейинги сафар...» «Ҳа, ўтган гал ҳам шунақа деб чойхонапаловга кетувдингиз!» «Нима қилай, эл-юртчилик...» «Боринг-боринг!» Қизчам этагимга суйканади: «Аяжон, эртага боғчами?» «Ҳа!» «Анув... Опамиз арча чизиб, бўяб келинглар деган. Яхши чиқмаяпти». «Юрақол, биргаликда чизамиз!»

Тушлик. Болаларни чўмилтириш, ювилган кирларни дазмоллаш, кечликка бирор нима пишириш ҳаракатлари. Ўғлим сўз қотади: «Аяжон, «Ўргимчак тўри» қачон?» «Олти яримда». «Кўнгил кўчалари»чи? «Кечроқ, шекилли...» «Сиз кўрасизми?» «Билмадим». Қизалоғим ёнимга келади: «Аяжон, бугун кўчага чиқмадик-а?» «Вақт бўлмадику, қизим». «Нонга ҳам бормайсизми?» «Ҳая, нон олишимиз керак. Кийининглар, дўконгача бирга бориб келамиз!»

«...Қани, қўлларингни ювинглар, кечки овқат тайёр!» Ие, қоронғи тушибдими? Мунча тез (Болалар овқатдан сўнг дадалари билан телевизор қаршисига чўкишди. Экранда қандайдир хориж фильми). «Кўрсаммикин? Ошхонани саранжомлаб олай. Кейин...» (Деразамдан ой мўралайди) Дам олиш куниям ўтди. Дам олдимми, ўзи? Қачон? Уф-ф! Чарчадим. Уйқум келаяпти... Қизим қўлларимдан тортади: «Аяжон, эртак айтиб беринг!»

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА.

Ранг-баранг олам

ҲУШТАК ЧАЛМАНГ!

Исроилнинг Квар-Саби шаҳрида истиқомат қилувчи Эти Розенбергнинг антиқа одати бор: эрта тонгданоқ у яхши кайфиятда машҳур мусиқаларга тақлид қилиб ҳуштак чала бошлайди. Хўш, нима бўлибди, деяпсиз, тўғрими? Бироқ Эти чалган ҳуштакнинг товуши шунчалик кучлики, унинг дастидан қуни-қўшнилар тинчини буткул йўқотишган. Устига-устак Розенберг хоним най сотиб олиб, бутун бошли концертлар уюштиришга астойдил бел боғлаганидан кейин ноилож қолган қўшнилар судга мурожаат этишган. Одил ҳакам жанжаллашаётган ҳар икки тарафга ушбу келишувни таклиф этди: Эти Розенберг кечқурун соат бешдан еттигача, шанба кунлари эса тушдан кейин то еттигача най чалиши мумкин. Энди ҳуштак масаласига келсак, қўшнилар бундай «бадиий ижро»ни умуман рад этишди. Ҳуштакбозимиз ҳам қайсар чиқиб қолди, у ижодий эркинлик учун ўзининг фуқаролик ҳуқуқини астойдил ҳимоя қилмоқда. Жанжал-суронлардан чарчаган ҳакам қатъий қарор қабул қилди.

— Ҳар икковидан бири, — деди у, — ёки ҳуштак, ёки найда куй чалиш. Қолаверса, одам бир вақтнинг ўзида иккита юмушини бажариши мумкин эмаслигини ҳисобга оладиган бўлсак, у бир ишни қилиши керак. Ҳуштак ёки чолғу асбоби...

Ҳа, яхшиси антиқа одатнинг бўлмагани маъқул, шекилли?!

УРСАММИ, УРМАСАМ?

— Англия мактабларида бундан ўн йил аввалги тан жазоси қўллашармикин? Агар инглизлар кайфияти бўйича муҳокама қиладиган бўлсак, бунда унчалик кўп вақт қолганича йўқ. Жамоатчилик фикрига қараганда, 68 фоиз фуқаро ўқув тизимида тан жазоси қўллашни маъқуллаяпти. Сўров қилинганларнинг 89 фоизи эса бундан ташқари дарсдан кейин мактабда қолиш, муайян бир матнни юз марта кўчириб ёзиш, мактаб ҳовлисида ҳолдан тойгунча ишлаш каби мажбурий чораларни ҳам қўллаш зарур деб ҳисоблашмоқда.

Ўқувчилар интизоми атрофидаги бундай мунозарали тортишувларнинг ўзига хос сабаби бор албатта. Икки мактабдаги безори ўқувчилар дастидан нафақат ота-оналар, балки муаллимлар ҳам остона ҳатлаб синфга киришга ботинолмаганлар. Ғазабланган Таълим вазири Джиллиан Шепаро оммавий равишда шуни таъкидладики, унинг фикрича, тан жазоси «фойдали қўрқув воситаси» экан.

Воқеалар шу тарзда жиддийлашдики, ҳатто унга бош вазир Джон Мейжорнинг ўзи ҳам аралашишга мажбур бўлди. У таълим вазирининг фикрларига салбий муносабат билдириб бу масала Европа парламентидаги жанжал ва инсон ҳуқуқларининг бузилишидан хавфсираган бўлса не ажаб!

Дарвоқе, Англия ҳукумати ҳозирда янги қонун ишлаб чиқмоқда. Унга кўра нафақат ўқувчилар балки муаллимлар ҳам мактаб формаси кийишлари керак. Тақинчоқ, жинси шим таъқибга дучор бўлади. Ўқувчилар эса бўйинбоғ тақишлари даркор экан. Қизиқ, бу билан болалар тарбияси ўзгариб қолармикан?..

Искандарнинг шохи бор

«АВВАЛ ЁЗ, КЕЙИН ҲУРМАТ ҚИЛАМИЗ»

Кимда ким Олмон адабиёти, хусусан олмон шеърияти билан яқиндан таниш бўлса, унга Фердинанд Фрейлиграт номи жуда-жуда қадрдон эканлигига шубҳа йўқ. Лекин Олмон шеъриятидан бехабарларга шу шоир ҳақида икки оғиз маълумот бермоқчимиз. Йўқ, ҳозир унинг туғилган-ўлган йили, ўқиган ва ёзган китоблари, қариндош-уруғларию олган мукофотлари ҳақида маъруза сўзлаш ниятида эмасмиз, зеро буни барча қизиққан исталган қомусдан ўқиб олаверади. Бунинг устига, шоир дегани ёзган нарсасию олган мукофотига қараб баҳоланмайди. «Унда қандай баҳоланади?» — демоқчимисиз, биз ҳам айнан мана шу саволга жавоб бермоқчимиз.

XIX асрда (1810-1876) яшаб ўтган бу шоир 34 ёшидан инқилобий шеърлар ёза бошлаган. «Ишонч тамғаси» номли китоби учун 1848 йил олмон инқилоби иштирокчиси, деб сургун қилинади. 1866 йил «авфи умумий» эълон қилинадию, қамоқдан буткул озод бўлиши учун 60.000 таллер миқдорида пул керак бўлади. Шоирлар (буюк шоирлар) азалдан қашшоқ бўлган эмасми, Фрейлигрет бечора ҳам бу пулни қаердан олишни, ўйланиб қолади. Умиди бўлиб ундан, фойдалана олмаган одамни кўрганмисиз? У ҳам лабини сўриб, кўзи жовдираб тураверади. Шунда, ҳа айнан шу пайтда, аслида одатий, лекин кутилмаган ҳодиса юз беради — шоирнинг Олмониядаги барча мухлислари унга шунча пулни йиғиб беришади! Озод бўлган шоир хурсандлигидан карахт бўлиб қолганида, мухлисларидан бири айтади: «Умринг охирлаб қолди. Лондондан тинчгина уйингга қайт. 60.000 таллерга келсак, Сенга тегишли битта нарса — у Олмония. Олмония учун эса олтмиш минг арзимас чақа холос!

Мана мухлис дегани қанақа бўлиши керак!

P. S. Ҳар бир воқеани ўзимизга боғлаб хулоса чиқараётгандик. Бу ерда нима дейиш мумкин? Шунақа садоқатли мухлис топилмаяпти, дейликми, ё арзирли шоир йўқмикин? Келинг, яхшиси индамай қўя қоламиз, сих ҳам, кабоб ҳам куймасин!

Аваз БЕРДИҚУЛОВ.

МУНАЖЖИМ БАШОРАТИ
(9—15 декабрь)

ҚЎЙ. (21.3 — 20.4) Сешанбада қизиқарли учрашув кутинг.

БУЗОҚ. (21.4 — 21.5) Шанбадан мамнун бўлишингиз мумкин.

ЭГИЗАКЛАР. (22.5 — 21.6) Ҳафта бошининг икки куни ишингизга барака беради.

КИСҚИЧБАКА. (22.6 — 23.7) Муаммолардан яхшиси юз ўгиринг.

ШЕР. (24.7 — 23.8) Душанбада ижод қилинг.

ПАРИЗОД. (24.8 — 23.9) Якшанбада яқинларингиз сизни хурсанд қилишади.

ТАРОЗУ. (24.9 — 23.10) Душанбадан бошқасидан умид кутманг.

ЧАЁН. (24.10 — 22.11) Якшанбада хушхабар оласиз.

ЎҚ ОТАР. (23.11 — 21.12) Пайшанбада эҳтиёт бўлинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ. (22.12 — 20.1) Шанба — сирли кун.

ҚОВҒА. (21.1 — 19.2) Ҳаммаси осойишталик.

БАЛИҚ. (20.2 — 20.3) Ҳамкасблар билан яхшироқ муносабатда бўлинг.

001 хабари
(фақат якшанба учун)

Қишнинг иккинчи якшанбасидан қор кутганлар хурсанд эмас хафа бўлсинлар. Ҳаво текширувчиларнинг маълумотига кўра 8 декабрь байрам куни қуёш ўз нурлари билан ўзбекистонликларни қутлайди. Кўрсатгичлар эса +10+15 даража илиқликни кўрсатади. Кечқурун эса — 2—7 даражадаги совуқ қалтироққа сабаб бўлади.

ЭСЛАБ ҚОЛИНГ

Бразилияда «Пеле» деб аталган кофедан ташқари шу номдаги велосипедга ҳам талаб анча катта.

* * *

Россиянинг ўрта ҳол кишиси шу тоифа япондан 120 баробар кам ойлик оларкан.

* * *

Ер юзида тахминан 1500 марта зилзила юз беради.

* * *

Польша аҳолисининг ҳар учтасидан биттасида автомобиль бор.

* * *

Қадимда Италия парламенти қоидасига бўйсунмаган ёки қоидани бузган кишиларни мажлисларда бир оёқда туриб нутқ сўзлашга мажбур этишган.

* * *

Энг узун номдаги валюта Бутан (Осиё) давлатиники. Маълум бўлишича, уларнинг пул бирлиги Нгултруими деб номланади. Нгултруими 100 четрум (тийинга) бўлинади.

* * *

Энг антиқа байроқ Жанубий Африка Республикасининг байроғидир. Унда учта ранг (пушти, оқ, кўк) энига чизилган бўлиб, ўртасидан Буюк Британия, АҚШ ва БАА байроқлари ҳам жой олган.

Саҳифамиз анкетаси

ПУЛ ТОПИШ ОСОНМИ?

1. Сизнингча пул топиш осонми?
2. Пул сарфлашни биласизми?
3. Мабодо бойиб кетсангиз...

Вячеслав ИВАНОВ «Молодёжь Узбекистана» газетасининг Бош муҳаррири.

1. Осон. Бировдан қарз олиб, бировга қарз бериб. Ўзинг шунга рози бўлсанг.
2. Қўлига пул тушса йигитларнинг ўзи билади.
3. «Amerika Food» кафесини сотиб олиб таҳририят ходимларини хурсанд қилардим.

504 дубль 2

«ЯНГИ ҚУРБОН»НИНГ ИККИ ХИЛ ЯКУНИ

Мелодрама шинавандалари «Янгиқурбон» телесериалларини бошидан кўриб бораётгани ҳеч кимга сир бўлмаса керак. Бироқ, уларнинг бахтига қарши ушбу фильмни якуни ҳақида ҳозирданоқ сўз юритмоқчимиз. Тўхтанг. Якунини эшитишни истамай, қизишиб, яна газетимизни отиб юборманг. Биринчидан, қалбингиз тўридан жой олган ушбу фильм январь ойининг ўрталарида ўз ниҳоясига етади. Кимлардир бундан хурсанд бўлса керак.

Иккинчидан, муаллифлар томонидан фильмнинг якуни бир бирига ўхшамайдиган икки хил тарзда талқин қилинган. Бизнинг телетомошабинлар хукмига ушбу фильмларнинг қайси бири ҳавола қилингани бизга қоронғу-ку, лекин асосий кўринишлар усуллари, ҳамда жиноятчилар ва курбонларнинг тақдирлари ҳар хил усулда суратга олинган.

Россиянинг ОРТ телекомпанияси ходимлари ҳозирги кунда иккала кўринишни рус тилига таржима қилишмоқда. Телетомошабинлар ҳукмига эса телекомпания ходимлари ўртасида ўтказилган танлов ғолиби ҳукм этилади. Нима бўлганда ҳам фильмнинг якуни бахтли эканлиги ҳозирданоқ барчага аён.

«ЁШ ИЖОДОКОРЛАР КЛУБИ» АЪЗОЛАРИ ВА ҲАВАСКОР ИЖОДКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси ҳузурида ташкил этилган «Ёш ижодкорлар клуби» аъзоларининг навбатдаги йиғини 1996 йил 21 декабрь куни соат 15.00 да Бошқарув биносида бўлиб ўтади.

РЕСПУБЛИКАДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛАЁТГАН БАРЧА ЁШ ИЖОДКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сиз йиғинда иштирок этиб клубимизнинг доимий тенгҳуқуқли аъзоси бўлишингиз мумкин. Бу Сизга янги имкониятлар очади. Элга танилaverасиз.

Клубимизга шошилинг, азизлар!!!

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий шоҳ кўчаси, 11 уй. Тел: 41-07-83.

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Нодир СУБҲОНОВ, навбатчи: Феруза ОРИПОВА.

ТАҲРИРИЯТ: Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ишлар бўлими — 36-54-64; спорт, харбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0702.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 20.30
1 2 3 4 5 6